

**UCHWAŁA NR XLVIII/289/2022
RADY GMINY ZWIERZYN**

z dnia 30 listopada 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030.

Na podstawie art. 40 ust. 2 pkt. 2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079 i 1561) i art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127 i 2140) Rada Gminy Zwierzyn uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zwierzyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Gminy
Zwierzyn

Mariusz Krzyżanowski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030

Opracowanie:

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1.1. Podstawy prawne tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych	5
1.2. Zgodność strategii z dokumentami programowymi	13
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE ZWIERZYN	20
2.1. Charakterystyka Gminy Zwierzyn	20
2.2. Demografia	22
2.3. Gospodarka gminy	25
2.4. Rynek pracy	29
2.5. Ekonomia społeczna	31
2.6. Zasoby mieszkaniowe	33
2.7. Edukacja	34
2.8. Kultura i sport	36
2.9. Zdrowie	39
2.10. Przestępczość	39
2.11. Niepełnosprawność	40
2.12. Rodzina	43
2.13. Pomoc społeczna	48
2.14. Uzależnienia i przemoc w rodzinie	52
2.15. Bezdomność	56
2.16. Seniorzy	56
2.17. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu ankietowym	59
2.18. Analiza SWOT	67
Wnioski z diagnozy	74
III. REALIZACJA STRATEGII	77
3.1. Misja i wizja Strategii	77
3.2. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań	78
3.3. Harmonogram, monitoring i ewaluacja Strategii	88
3.4. Ramy finansowe	90

Wstęp

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego, w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych. Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych i zminimalizować skutki kwestii społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030 obejmuje zasięgiem czasowym okres ośmiu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach. Zaplanowane działania skupiają się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej, opartego na współpracy wielu instytucji i realizacji profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych, aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wyłączeniem społecznym.

Niniejsza Strategia składa się z trzech części:

- 1.** W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia Strategii oraz korelacji Strategii z innymi strategicznymi dokumentami unijnymi, krajowymi, powiatowymi i gminnymi.
- 2.** Druga część obejmuje podstawowe informacje na temat Gminy Zwierzyn oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie w szczególności zagadnienia: demografii, gospodarki, rynku pracy, edukacji, kultury i sportu, usług i zasobów społecznych. W drugiej części opracowano również odpowiedzi na badania ankietowe respondentów uczestniczących w badaniu, analizę SWOT oraz opracowanie wniosków z diagnozy problemów społecznych.
- 3.** W trzeciej części Strategii, zdefiniowane zostały misja i wizja Strategii oraz wyzwania celów strategicznych i operacyjnych wraz z proponowanymi kierunkami działań dla polityki społecznej w gminie mającymi swoje źródło w zmieniających się uwarunkowaniach demograficznych, społecznych, ekonomicznych i gospodarczych. W dziale tym wskazano również sposoby oraz wskaźniki monitorowania stopnia realizacji Strategii, jej realizatorów, harmonogram realizacji oraz określenie ram finansowych i źródeł finansowania.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1.1. Podstawy prawne tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym zapisami ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Opracowanie i realizacja strategii ze szczególnym uwzględnieniem programów *pomocy społecznej*, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób, rodzin z grup szczególnego ryzyka stanowi zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Tworząc Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona komplementarna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi. Uwzględniono ponadto obligatoryjne elementy przedmiotowego dokumentu, a mianowicie: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań.

Na wstępie należy wspomnieć, że najważniejszym źródłem prawa w hierarchii aktów prawnych obowiązujących w Polsce jest **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku**. Oznacza to, że wszystkie przepisy prawne niższego rzędu (np. ustawy, rozporządzenia) winny być z nią zgodne. Określa ona m.in. wolności, prawa i obowiązki człowieka, a przede wszystkim wskazuje, że wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Konstytucja jest więc fundamentem wsparcia obywateli i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i gwarantujących życie w odpowiednich warunkach.

Poniżej natomiast została przedstawiona krótka charakterystyka przykładowych aktów prawnych, regulujących system pomocy społecznej.

Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku określa zakres działania gminy, a także jej zadania własne. Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, a kluczowym zadaniem własnym gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Zadania własne obejmują m. in. „sprawy ochrony zdrowia, pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, edukacji publicznej, kultury, polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej”.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku jest najważniejszym aktem prawnym systemu pomocy społecznej, definiującym wprost pomoc społeczną jako „*instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji*”.

życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”. Ustawa wskazuje ponadto, że „pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi” i ma za zadanie „wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka”. Przeciwdziała także wykluczeniu społecznemu, kładąc nacisk na aktywizację osób, które znalazły się w trudnej sytuacji, dając gwarancję minimalnego świadczenia.

Podkreślić trzeba, że obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa zarówno na jednostkach samorządu terytorialnego, jak i na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą o pomocy społecznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń pieniężnych (pod warunkiem m.in. spełnienia określonego kryterium dochodowego), jak i przyznawaniu świadczeń o charakterze niepieniężnym (np. usługi opiekuńcze, posiłek, schronienie);
- 2) pracy socjalnej rozumianej jako narzędzie, mające na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W art. 7 ustawy zostały wymienione przyczyny udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej, do których należą w szczególności:

1) ubóstwo;	9) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
2) sieroctwo;	
3) bezdomność;	
4) bezrobocie;	
5) niepełnosprawność;	
6) długotrwała lub ciężka choroba;	10) trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy;
7) przemoc w rodzinie;	
7a) potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi;	
8) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;	

11) trudność w przystosowaniu do życia
po zwolnieniu z zakładu karnego;

13) zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
14) klęska żywiołowa lub ekologiczna.

12) alkoholizm lub narkomania;

Katalog przyczyn jest jednak katalogiem otwartym, co nie wyklucza możliwości otrzymania pomocy w przypadku wystąpienia również innych, szczególnych okoliczności. Należy mieć na względzie fakt, iż sytuację danej osoby albo rodziny rozpatruje się każdorazowo indywidualnie.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku stanowi, że *„rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci”, a „skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.*

Ustawa określa:

- 1) zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
- 3) zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 4) zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 5) zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny, tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych udziela się wsparcia, które polega m.in. na analizie sytuacji rodziny i przyczyn kryzysu w rodzinie, wzmocnieniu rodziny, rozwinięciu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, podniesieniu świadomości w zakresie funkcjonowania rodziny, jej integracji oraz przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Jak wynika z ustawy, praca z rodziną jest prowadzona w szczególności poprzez tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych, prowadzenie konsultacji, terapii i poradnictwa specjalistycznego, organizację mediacji, pomocy prawnej, przydzielenie asystenta rodziny, natomiast pomoc w opiece i wychowywaniu dzieci oferują placówki wsparcia dziennego oraz rodziny wspierające.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 roku określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenie pielęgnacyjne), zapomoga wypłacana przez gminy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie, a także inne świadczenia przyjęte w drodze uchwały przez Radę Gminy przy uwzględnieniu lokalnych potrzeb w zakresie świadczeń na rzecz rodziny.

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 roku wprowadza Program „Rodzina 500 plus”, którego celem jest wsparcie rodziny i częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych, polegające na wypłacie świadczenia w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko. Świadczenie 500+ (ustawowo świadczenie wychowawcze) przysługuje matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka albo dyrektorowi domu pomocy społecznej.

Program wszedł w życie 1 kwietnia 2016 roku i przyczynił się do znacznej poprawy sytuacji materialnej rodzin. Program realizuje trzy podstawowe cele: wpływa na wzrost liczby urodzeń, ogranicza ubóstwo, w szczególności wśród dzieci oraz stanowi inwestycję w rodzinę. Zgodnie z wprowadzonymi zmianami, od dnia 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągniany przez rodzinę.

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 roku określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny. Dotyczy dzieci, u których stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jedną z form wsparcia jest zapewnienie jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 4000 zł. Podstawą do ubiegania się o przyznanie świadczenia jest zaświadczenie potwierdzające ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu. Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody matce, ojcu, a także opiekunowi prawnemu, faktycznemu dziecka.

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 roku określa m.in. zasady otrzymania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, który stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Zakres przedmiotowy ustawy obejmuje także: zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji, działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych. Jak wynika z założeń niniejszego aktu prawnego *„konstytucyjna zasada pomocniczości nakłada na państwo obowiązek wspierania jedynie tych osób ubogich, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji”*, a *„wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów należy łączyć z działaniami zmierzającymi do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji”*.

Ustawa o dodatkach mieszkaniowych z dnia 21 czerwca 2001 roku reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach. Osoby, które ze względu na niski poziom dochodów nie są w stanie opłacać czynszu, mogą podjąć starania o uzyskanie specjalnej pomocy finansowej w formie dodatku mieszkaniowego. Świadczenie przysługuje najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego, osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych, innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem, osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu. Przyznanie dodatku uwarunkowane jest m.in. wysokością osiąganego dochodu, normatywną powierzchnią użytkową lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego oraz wysokością ponoszonych wydatków, związanych z utrzymaniem lokalu lub budynku.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie. Akt prawny definiuje przemoc w rodzinie jako zjawisko, które *„narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”*. Głównym celem ustawy jest stworzenie skutecznie działającego systemu pomocy osobom poszkodowanym w wyniku przemocy domowej oraz efektywne podejmowanie działań w odniesieniu do rodzin zagrożonych tym zjawiskiem. Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy

w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku określa zasady działania i kompetencje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zasady sprzedaży napojów alkoholowych, zasady działania izb wytrzeźwień oraz sposób leczenia osób nadużywających alkoholu. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku definiuje pojęcie narkomanii jako *„stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”*. Co jednak najistotniejsze, ustawa wskazuje przede wszystkim na zasady i tryb postępowania celem przeciwdziałania temu zjawisku, określa zadania i uprawnienia administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (w tym gmin) w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii. Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy i obejmuje m.in.: *„pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego, udzielanie rodzinom,*

w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem”.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku gwarantuje ochronę zdrowia psychicznego poprzez działania organów administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W preambule ustawy wskazano, że: „*zdrowie psychiczne jest fundamentalnym dobrem osobistym człowieka, a ochrona praw osób z zaburzeniami psychicznymi należy do obowiązków państwa*”. Ustawa zapewnia prawo udziału w działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego organizacjom pozarządowym, grupom samopomocy pacjentów i ich rodzin. Zakres ochrony zdrowia psychicznego obejmuje: profilaktykę i zapobieganie, leczenie osób z zaburzeniami psychicznymi i ich wsparcie w naturalnej rodzinie i otoczeniu społecznym, kampanie społeczne uczące zrozumienia i życzliwości dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W akcie tym zostały wyodrębnione zadania zlecone gminom przez administrację rządową w ramach pomocy społecznej, a mianowicie: organizacja usług opiekuńczych, udostępnianie miejsc w środowiskowych domach samopomocy lub kierowanie do domów pomocy społecznej.

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 roku skierowana jest do osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Przepisy ustawy stosuje się w szczególności do osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających, chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, uchodźców, osób niepełnosprawnych. Powyższa ustawa ma na celu walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym i stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów zostały wykluczone z różnych form życia bądź znalazły się na marginesie życia społecznego. Zadania określone w ustawie realizowane są poprzez zatrudnienie socjalne oraz zapewnianie możliwości uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej i zatrudnienie wspierane. Ustawa kładzie nacisk na kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, nabywanie umiejętności zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą, uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, które są realizowane przez instytucje rynku pracy, działające w celu rozwoju zasobów ludzkich, produktywnego i pełnego zatrudnienia oraz wzmacniania integracji społecznej.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku reguluje system instytucji świadczących pomoc społeczną dla osób z niepełnosprawnościami, szczególną procedurę administracyjną dotyczącą orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, szczególne warunki zatrudniania osób z niepełnosprawnościami. Ustawa jest także podstawą prawną działania Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku opisuje zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych, współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego, nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego, wolontariat. W ramach współpracy z organizacją pozarządową, gmina może zlecić realizację zadania publicznego m.in.: w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Nadmienia się, że do pozostałych aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- 1) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego,
- 2) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 3) ustawa z dnia 4 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- 4) ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- 5) ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 6) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej,
- 7) ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny,

- 8) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- 9) ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo oświatowe.

1.2. Zgodność strategii z dokumentami programowymi

Zaktualizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030 jest dokumentem zgodnym z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej, co stwarza możliwości korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych. Politykę Społeczną Wspólnoty Europejskiej określają traktaty i inne dokumenty odnoszące się do zagadnień społecznych. W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu.

Dokument pod nazwą „**Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju**” (ang. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development) przyjęty w dniu 21 października 2015 podczas 70 sesji Organizacji Narodów Zjednoczonych to program działań definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Jego ramy wykraczają daleko poza, realizowane do tej pory, Milenijne Cele Rozwoju przyjęte w 2000 roku. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Nowa wizja rozwoju nakreślona w **Agendzie 2030** koncentruje się na pięciu wielkich zmianach transformacyjnych określonych, jako zasada 5P: Ludzie (People), Planeta (Planet), Dobrobyt (Prosperity), Pokój (Peace) i Partnerstwo (Partnership). Agenda zakłada dążenie do realizacji 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju, wśród których są:

1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie;
2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo;
3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie;
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt;
6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;
7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie;
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi;

9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność;
10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami;
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji;
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony;
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej;
16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu;
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Spośród wyżej wymienionych celów, cele 1-5, 8, 11 i 16 ściśle wiążą się z działaniami podejmowanymi w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn.

Zadaniem Unii Europejskiej jest dążenie do ścisłej współpracy między członkami Wspólnoty w dziedzinie zagadnień społecznych, m.in. zatrudnienia, prawa pracy i warunków pracy, kształcenia i doskonalenia zawodowego, ubezpieczeń społecznych, ochrony przed wypadkami oraz chorobami zawodowymi, higieny pracy, prawa zrzeszania się oraz zawierania umów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami. Artykuł 3 **Traktatu o Unii Europejskiej** w zakresie spraw społecznych wskazuje następujące cele:

- promowanie ekonomicznego i społecznego postępu poprzez zacieśnianie współpracy gospodarczej i likwidowanie barier w obrocie handlowym między państwami członkowskimi;
- wzmocnianie obrazu Unii jako jednego ciała politycznego mówiącego jednym głosem na arenie międzynarodowej poprzez prowadzenie wspólnej polityki zagranicznej;
- dążenie do stworzenia obywatelstwa europejskiego i poczucia przynależności do jednej wspólnoty u zwykłych obywateli poprzez zapewnienie jednakowych norm prawnych i pełnej swobody przepływu ludzi w obrębie Unii;
- rozwijanie obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwego traktowania, którym ma być UE poprzez wprowadzanie wspólnych norm prawnych, socjalnych i stałą poprawę poziomu życia państw uboższych;

- ujednoczenie struktury gospodarczej krajów członkowskich, wyrównanie rozwoju gospodarczego regionów;
- polepszenie standardów życia.

Najważniejszym elementem całego pakietu legislacyjnego dotyczącego nowej perspektywy jest wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy, czyli tzw. **Rozporządzenie ogólne** (COM(2018) 375). Rozporządzenie to definiuje główne zasady wdrażania funduszy polityki spójności. W niniejszym rozporządzeniu dokonano uproszczenia jedenastu celów tematycznych z lat 2014–2020, sprowadzając je do pięciu jasnych celów polityki:

1. Bardziej inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza;
2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;
3. Lepiej połączona Europa – mobilność i regionalne połączenia teleinformatyczne;
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych;
5. Europa bliżej obywateli – zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych.

Uproszczenie to umożliwi synergię i elastyczność między poszczególnymi komponentami w ramach danego celu, eliminując sztuczne rozróżnienia między różnymi obszarami polityki przyczyniającymi się do osiągnięcia tego samego celu. Będzie ono również stanowić podstawę dla koncentracji tematycznej w EFRR i EFS.

Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie **Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – EFS+** (COM(2018) 382) stanowi uszczegółowienie zagadnień, które realizowane będą na terenie Unii Europejskiej w perspektywie 2021-2027 w ramach nowego Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. W dokumencie zwrócona jest uwaga na konieczność większego zainteresowania kwestiami społecznymi i zagadnieniami związanymi z zatrudnieniem. Dodatkowe wyzwania, z jakimi zmagają się Unia Europejska, wskazanymi w dokumencie są:

- niedobór umiejętności;
- niedostateczna realizacja celów przez aktywną politykę rynku pracy i systemy edukacji;
- wyzwania wynikające z nowych technologii, takie jak automatyzacja i powiązane z nią nowe formy pracy;
- wykluczenie społeczne grup zmarginalizowanych, w tym Romów i migrantów;
- niewielka mobilność pracowników.

W tym celu Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) jako najważniejszy instrument Unii Europejskiej służący inwestowaniu w ludzi i wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych łączyć będzie następujące fundusze i programy:

- Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych;

- Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
- Program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) oraz
- Program działań Unii w dziedzinie zdrowia.

Celem EFS+ będzie wspieranie państw członkowskich w dążeniu do wysokich poziomów zatrudnienia, sprawiedliwej ochrony socjalnej oraz wykwalifikowanej i odpornej siły roboczej przygotowanej na przyszły świat pracy, zgodnie z zasadami określonymi w Europejskim filarze praw socjalnych proklamowanym przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r.

EFS+ wspierać będzie następujące cele szczegółowe w obszarach polityki dotyczących zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i zdrowia, przez co przyczyni się również do celu polityki – „Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych” – określonego w art. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

1. poprawa dostępu do zatrudnienia dla wszystkich osób poszukujących pracy, zwłaszcza osób młodych i długotrwale bezrobotnych, oraz dla osób biernych zawodowo, a jednocześnie promowanie samozatrudnienia i gospodarki społecznej;
2. modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, zmian w karierze zawodowej i mobilności;
3. wspieranie uczestnictwa kobiet w rynku pracy; lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym dostępu do opieki nad dziećmi; zdrowego i dobrze przystosowanego środowiska pracy, w którym przeciwdziała się czynnikom ryzyka dla zdrowia; dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian oraz aktywnego i zdrowego starzenia się;
4. poprawa jakości, efektywności i przydatności na rynku pracy systemów kształcenia i szkolenia w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności cyfrowych;
5. wspieranie dostępności i możliwości ukończenia dobrej jakości kształcenia i szkolenia, sprzyjających włączeniu społecznemu, na równych zasadach dla wszystkich, zwłaszcza grup defaworyzowanych, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich;
6. wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości poprawy umiejętności i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian kariery i promowanie mobilności zawodowej;

7. wspieranie aktywnego włączenia społecznego, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie;
8. wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich i społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie;
9. zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; modernizacja systemów zabezpieczenia społecznego, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej; poprawa dostępności, efektywności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;
10. wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci;
11. przeciwdziałanie deprivacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym, w tym przy użyciu środków towarzyszących.

Zarządzanie rozwojem Polski realizowane jest w oparciu o system dokumentów planistycznych, który tworzą: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju (do 2030 roku) i Średniookresowe Strategie Rozwoju Kraju oraz dziewięć strategii zintegrowanych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zwierzyn jest spójna z dokumentami ustanowionymi w celu strategii rozwoju kraju, w tym w szczególności z strategiami:

- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 jest jedną z dziewięciu strategii sektorowych stanowiących „inne strategie rozwoju” w rozumieniu ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 poz. 1057, z późn. zm.), realizujących średnio i długookresową strategię rozwoju kraju. Celem głównym Strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Należy przez to rozumieć dorastanie w godnych warunkach, skuteczną edukację, świadczenie pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, stałe uczenie się dorosłych, w tym doskonalenie ich kompetencji i kwalifikacji, sprawiedliwy i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej, realizowanie się w życiu rodzinnym, aktywne spędzanie czasu wolnego, wysoką świadomość ekologiczną, udział w życiu publicznym i politycznym, a także stały rozwój osobisty oraz udział w procesach zmian zachodzących w świecie i Polsce. Poza celem głównym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 wyznaczono cztery cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
2. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
3. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;

4. Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Realizacja celu głównego oraz celów szczegółowych odbywać się będzie poprzez działania podejmowane na różnych etapach życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez edukację szkolną, edukację na poziomie wyższym, okres aktywności zawodowej i rodzicielstwa, do starości. Zgodnie z zapisami dokumentu wysoka jakość kapitału ludzkiego ma znaczenie przy dokonywaniu życiowych wyborów, które przekładają się na jakość życia obecnego i przyszłych pokoleń.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030, stanowi kontynuację i aktualizację przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 26 marca 2013 r. Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020. Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Cel główny realizowany będzie poprzez trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
3. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Powyższe cele szczegółowe są ze sobą powiązane i przenikają się, co oznacza, że realizacja poszczególnych działań w odniesieniu do jednego celu szczegółowego wpływa na osiągnięcie pozostałych celów szczegółowych oraz celu głównego. Do pełnej realizacji założeń Strategii niezbędne będzie współdziałanie i mobilizowanie zasobów różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej: podmiotów administracji publicznej wszystkich szczebli, organizacji społecznych oraz podmiotów prywatnych.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad raportem „**POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe**”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań wymieniono m. in.: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn koresponduje także z dokumentami o zasięgu regionalnym, w tym w szczególności z zapisami **Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030**, przyjętej Uchwałą nr XXVIII/397/21 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 15 lutego 2021 roku, zgodnie z którą Województwo Lubuskie w 2030 roku to „zielona kraina inteligentnych technologii”, cechująca się wysoką jakością życia mieszkańców, co oznacza:

- region nowoczesnej, innowacyjnej, zielonej gospodarki, dzięki współpracy przedsiębiorców z nauką rozwijający inteligentne specjalizacje;

- region otwartego i wielokulturowego społeczeństwa, zapewniający wszystkim mieszkańcom dostępność i wysoką jakość usług publicznych, w tym ochrony zdrowia, edukacji, kultury i sportu z licznymi programami dla dzieci, młodzieży, seniorów i innych środowisk;
- region spójny przestrzennie, korzystający z dogodnego położenia przy zachodniej granicy Polski, wewnątrz i zewnątrz dobrze skomunikowany transportowo oraz sieciami teleinformatycznymi;
- region dorzecza Odry i Warty, pięknych jezior i lasów, skutecznie i odpowiedzialnie korzystający z bogactw naturalnych, zapewniający znakomite warunki do turystyki, rekreacji, produkcji zdrowej żywności i lubuskiego wina;
- region, w którym dwa największe miasta: Zielona Góra i Gorzów Wielkopolski, wraz z obszarami funkcjonalnymi, współpracują ze sobą, rozwijają się dynamicznie i równomiernie, średnie i mniejsze miasta wzmocniają swoją rolę lokalnych i ponadlokalnych ośrodków rozwoju, w tym w partnerstwie miejsko-wiejskim, a na obszarach wiejskich kultywowane są tradycje, przy zapewnieniu wysokich standardów życia;
- region sprawnie zarządzany, efektywnie korzystający ze środków zewnętrznych, wspierający aktywność i współpracę obywateli, samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych.

Realizacja powyższej wizji województwa opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna.
2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi.
3. Integracja przestrzenna regionu.
4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę.

Kolejnym dokumentem o zasięgu regionalnym z zakresu polityki społecznej jest **Program Rozwoju Powiatu Strzelecko- Drezdeneckiego na lata 2016-2023**, przyjęty Uchwałą nr XIX/132/2016 Rady Powiatu Strzelecko- Drezdeneckiego z dnia 1 grudnia 2016 roku, która formułuje misję polityki społecznej jako: zintegrowaną współpracę wszystkich lokalnych i ponadlokalnych partnerów społecznych, gospodarczych i instytucjonalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju Powiatu Strzelecko-Drezdeneckiego przy zachowaniu zalet bliskiego sąsiedztwa Gorzowa Wlkp. oraz zapewnienie mieszkańcom wysokiego poziomu życia, dostępu do usług publicznych odpowiedniej jakości, możliwości kształcenia, rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, a tym samym wzrostu poziomu zatrudnienia.

Wyodrębniono cztery obszary priorytetowe, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się:

1. Nowoczesna edukacja i gospodarka.

2. Turystyka, rekreacja i kształtowanie tożsamości lokalnej.
3. Wysoka jakość i dostępność służby zdrowia.
4. Efektywne zarządzanie rozwojem powiatu.

Dla każdego z powyższych obszarów priorytetowych sformułowany został cel strategiczny, z którego z kolei wynikają cele operacyjne. Dla ich realizacji wyszczególniono natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania i projekty.

Strategia Rozwoju Gminy Zwierzyn na lata 2015-2022 przyjęta Uchwałą nr IV/24/2015 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 28 stycznia 2015 r. w sprawie Strategii Rozwoju Gminy Zwierzyn na lata 2015-2022 jest owiązuującym dokumentem planistycznym. Zgodnie z nim misją Gminy Zwierzyn jest współpraca społeczności i władz lokalnych w dążeniu do poprawy warunków życia w Gminie Zwierzyn, umożliwiającą mieszkańcom realizację ich potrzeb, aspiracji i marzeń oraz podejmowanie inicjatyw mających na celu modernizację infrastruktury, stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości, dbałość o stan środowiska naturalnego. Cele strategiczne zostały wyznaczone na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno- gospodarczej Gminy Zwierzyn, wyników przeprowadzonych konsultacji oraz wniosków płynących z analizy SWOT. Cele strategiczne i operacyjne wyznaczono w czterech obszarach tematycznych:

1. Przestrzeń i infrastruktura.
2. Gospodarka i turystyka.
3. Społeczeństwo.
4. Środowisko.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE ZWIERZYN

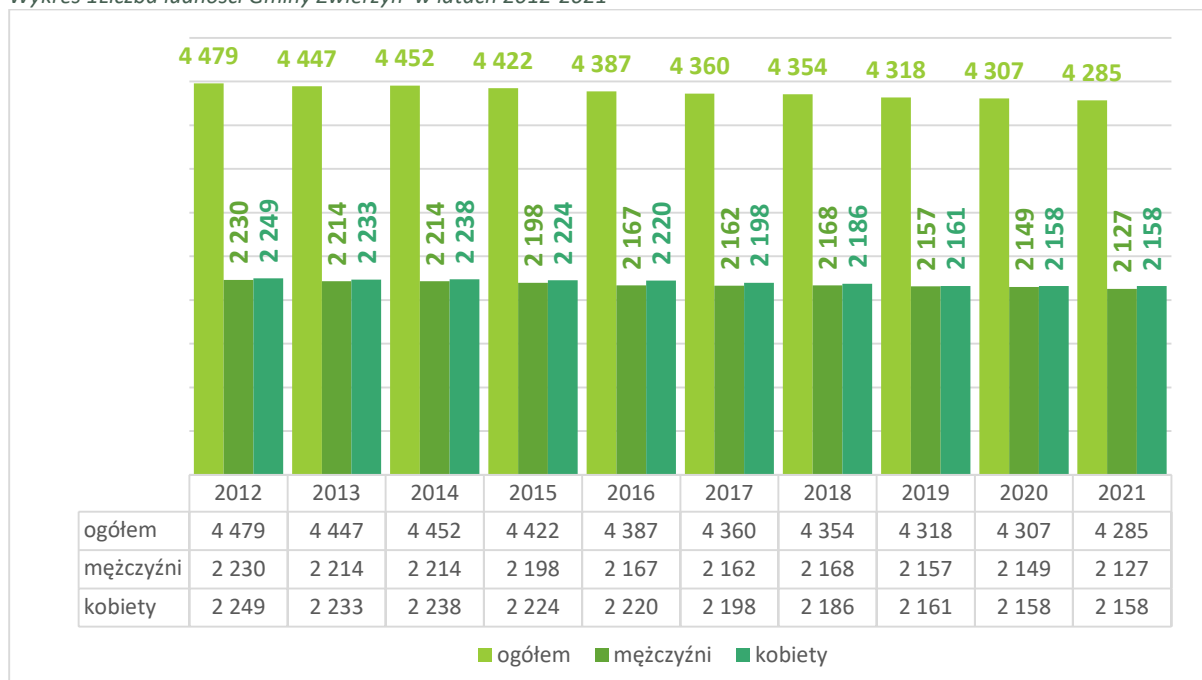
2.1. Charakterystyka Gminy Zwierzyn

Zwierzyn jest gminą wiejską położoną w północno wschodniej części województwa lubuskiego w powiecie strzelecko- drezdeneckim. Graniczy z gminą Stare Kurowo, Strzelcami Krajeńskimi, Santokiem i Drezdenkiem. Gminnym ośrodkiem administracji samorządowej jest miejscowość Zwierzyn, położona we wschodniej części gminy. Gmina zajmuje powierzchnię 100,98km² i stanowi 8,09% powierzchni powiatu. W skład gminy wchodzi 11sołectw: Błotno, Brzezinka, Gościmiec, Górecko, Górki Noteckie, Przysieka- Górczyna, Rzekcin- Zagaje, Sarbiewo, Zwierzyn I, Zwierzyn II, Żółwin. Dominującą formą zagospodarowania terenu są użytki rolne (73% powierzchni gminy) oraz użytki leśne około 12%.

2.2. Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Zwierzyn wg stanu na koniec 2021 roku, wynosiła 4 285 osób, w tym 2 158 kobiet (50,36%). Biorąc pod uwagę okres od 2012 roku populacja mieszkańców sukcesywnie maleje, porównując dane na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba mieszkańców zmalała o 194 osoby (4,3%). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,8 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa lubuskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozy Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby ludności zakładają, że w perspektywie 2030 roku mieszkańców Gminy Zwierzyn będzie ubywać. W 2030 r. gminę ma zamieszkiwać 4154 osób, czyli o 3,6 % mniej w porównaniu do 2020 r.

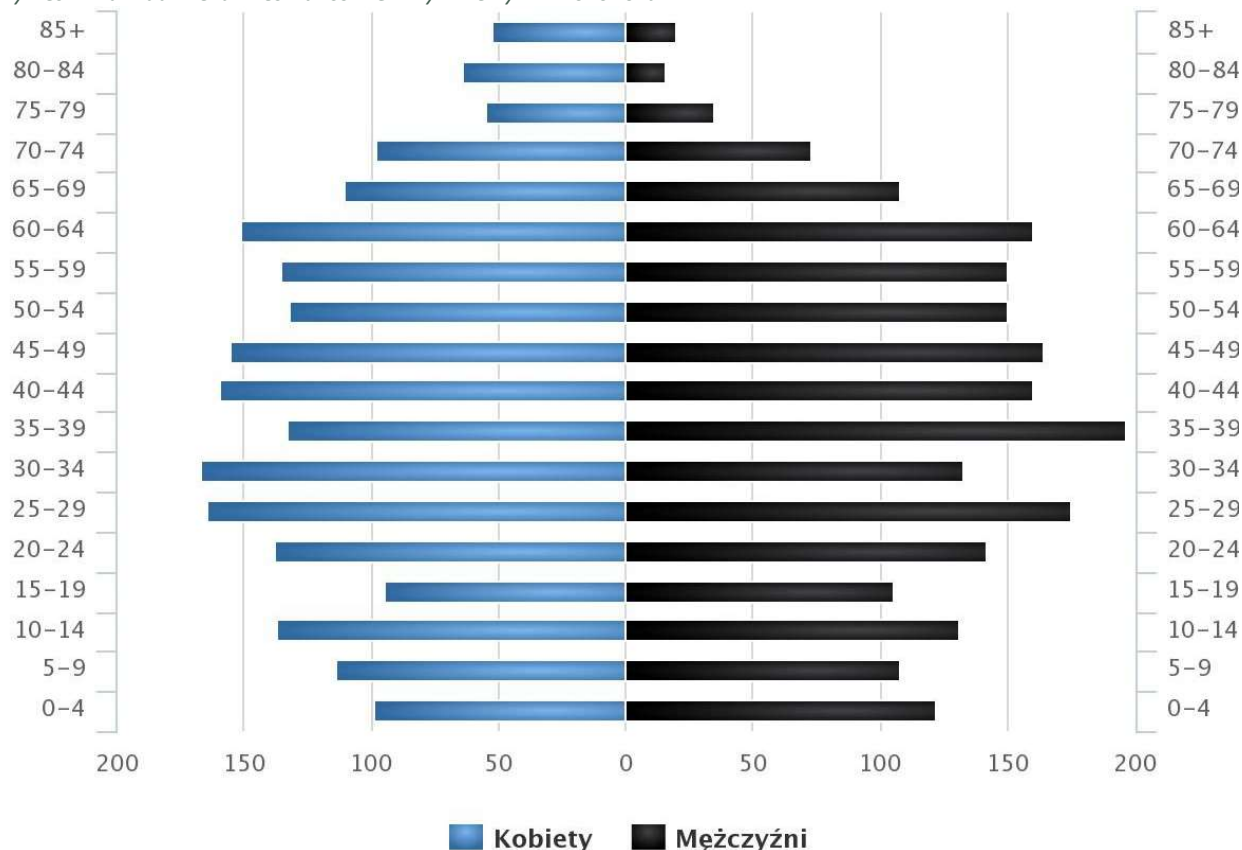
Wykres 1 Liczba ludności Gminy Zwierzyn w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Populacja mieszkańców ze względu na płeć jest jednolita. Na przestrzeni lat nieznacznie większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety. Analizując strukturę wiekową ludności Gminy Zwierzyn zauważa się większą ilość mężczyzn w stosunku do kobiet w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym do 64 roku życia, dopiero powyżej 65 roku życia kobiet jest więcej. Największa różnica pomiędzy ilością kobiet i mężczyzn jest widoczna w przedziale wiekowym 85 lat i więcej (44 kobiet więcej niż mężczyzn). Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

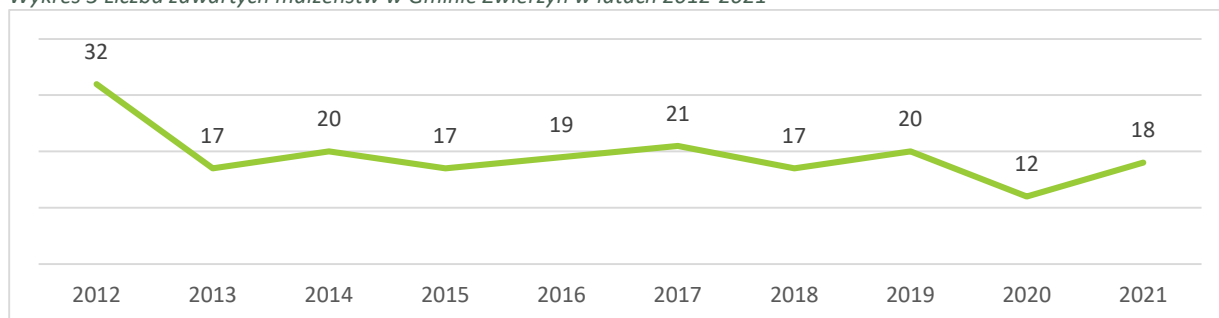
Wykres 2 Piramida wieku mieszkańców Gminy Zwierzyn w 2020 roku

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W gminie spada liczba zawartych małżeństw. W 2012 roku mieszkańcy Gminy Zwierzyn zawarli 32 małżeństwa, natomiast w 2021 zawarto 18 małżeństw, co odpowiada 4,21 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa lubuskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 31,0% mieszkańców Gminy Zwierzyn jest stanu wolnego, 54,8% żyje w małżeństwie, 4,4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,4% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3 Liczba zawartych małżeństw w Gminie Zwierzyn w latach 2012-2021

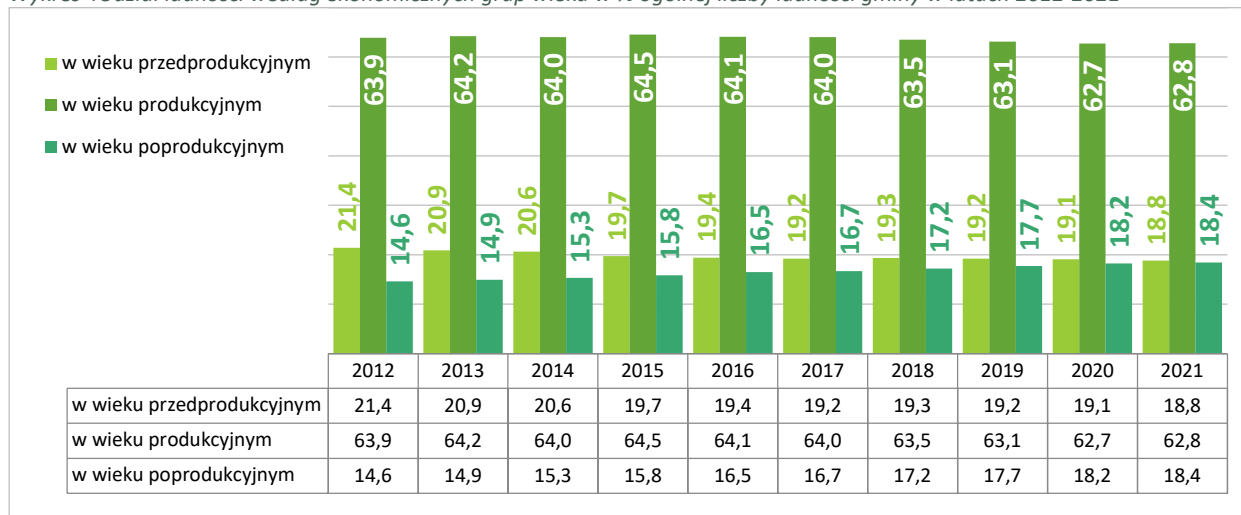

źródło: Główny Urząd Statystyczny

W ciągu ostatnich 10 lat systematycznie maleje udział osób w wieku produkcyjnym w całkowitej populacji gminy. W roku 2012 było to 63,9%, zaś w roku 2021 jest to 62,8%. Rośnie natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (14,6% w 2012 roku, 18,4% w 2021 roku). Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Zwierzyn w ciągu ostatnich 10 lat spadał z

poziomu 21,4% w 2012 roku do poziomu 18,8% w roku 2021. Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, świadczy o starzejącym się społeczeństwie gminy. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

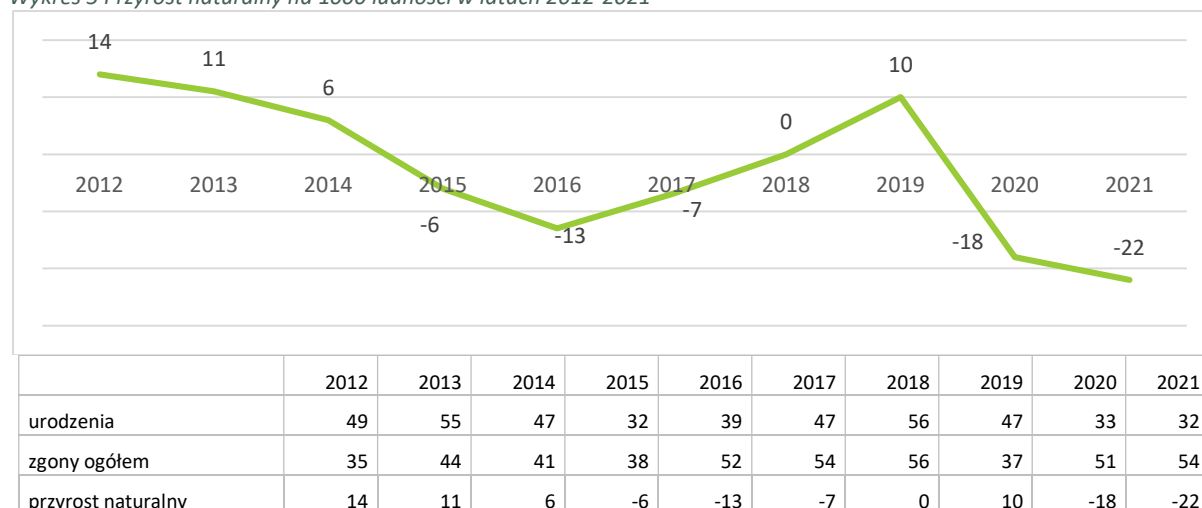
Wykres 4 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ogólnej liczby ludności gminy w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizie poddano również liczbę urodzeń i zgonów w Gminie Zwierzyn na przestrzeni ostatnich 10 lat. Utrzymujący się spadek liczby urodzeń oraz rosnąca liczba zgonów spotęgowały zjawisko depopulacji gminy. W analizowanym 10-letnim okresie Gmina Zwierzyn w przeciągu 5 lat miała ujemny przyrost naturalny (w 2021 roku wynosił on minus 22 osoby, w 2020 roku minus 18 osób). Ponadto gmina zmagą się z ujemnym saldem migracji zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych (w 2021 roku saldo migracji ogółem wyniosło minus 25 osób). Poniższy wykres i zestawienie szczegółowo obrazują tą sytuację.

Wykres 5 Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2012-2021

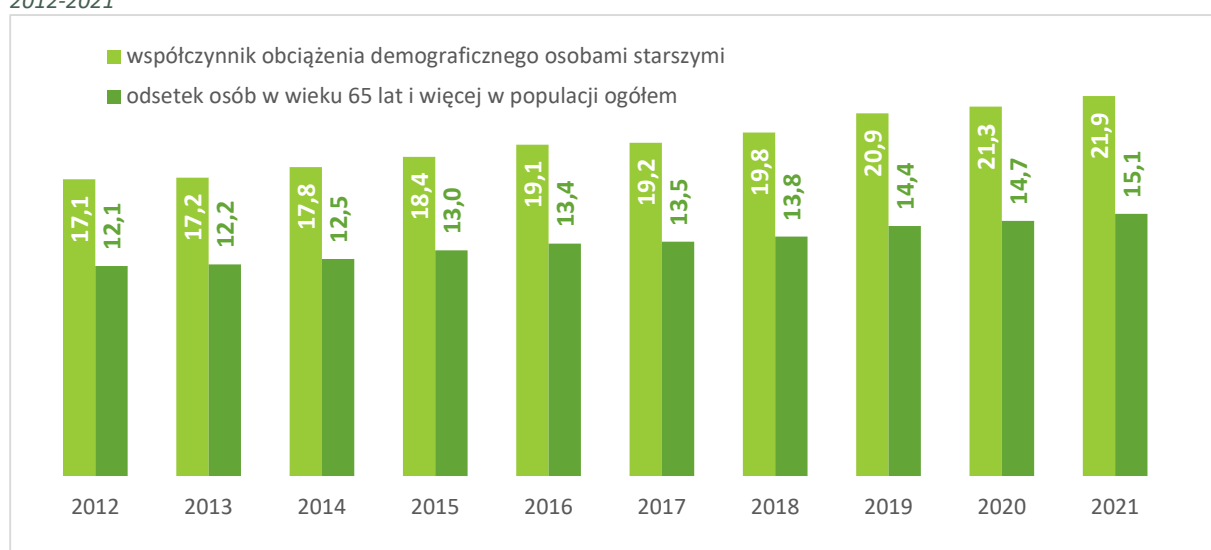
źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 1 Zameldowania, wymeldowania i saldo migracji w latach 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania ogółem	56	41	40	0	32	40	49	61	34	48
zameldowania w ruchu wewnętrznym	53	41	39	53	30	38	48	61	33	45
zameldowania z zagranicy	3	0	1	0	2	2	1	0	1	3
wymeldowania ogółem	47	64	68	0	61	58	56	89	46	73
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	42	60	65	55	57	54	49	89	42	71
wymeldowania za granicę	5	4	3	0	4	4	7	0	4	2
saldo migracji ogółem	9	-23	-28	0	-29	-18	-7	-28	-12	-25
saldo migracji wewnętrznych	11	-19	-26	-2	-27	-16	-1	-28	-9	-26
saldo migracji zagranicznych	-2	-4	-2	0	-2	-2	-6	0	-3	1

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 6 Współczynnik obciążenia demograficznego i odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

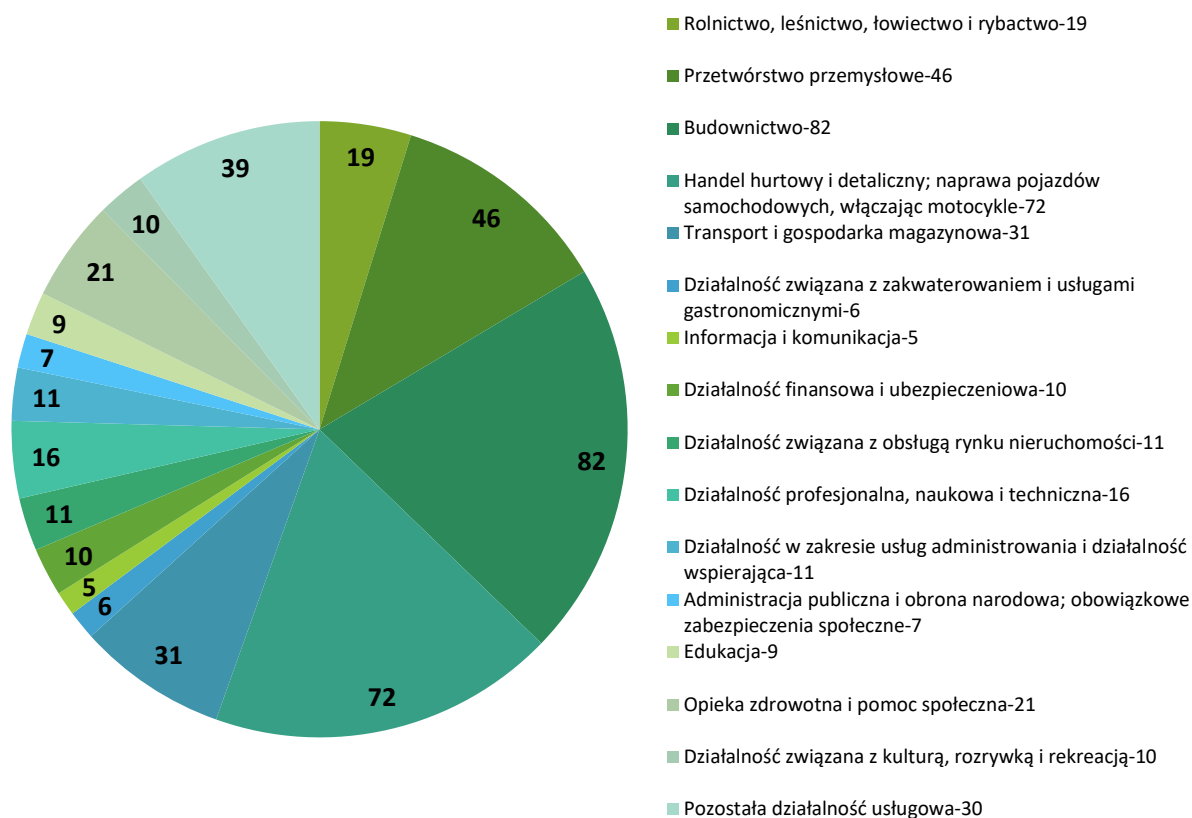
Populacja mieszkańców Gminy Zwierzyn z roku na rok maleje. Ma na to wpływ spadek liczby małżeństw, spadek urodzeń, rosnący odsetek osób starszych w populacji ogółem, ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych. Gwałtownie wzrasta współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi oraz odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w liczbie mieszkańców Gminy Zwierzyn. Analizując zachodzące zmiany demograficzne prognozuje się konieczność dostosowania polityki społecznej gminy do zmieniającej się struktury mieszkańców w której coraz liczniejszą grupę będą stanowiły osoby starsze.

2.3. Gospodarka gminy

W Gminie Zwierzyn w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 395 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 320 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 40 nowych podmiotów, a 20 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2012-2021 najwięcej (40) podmiotów zarejestrowano w roku 2021, a najmniej (28) w roku 2012 i 2016.

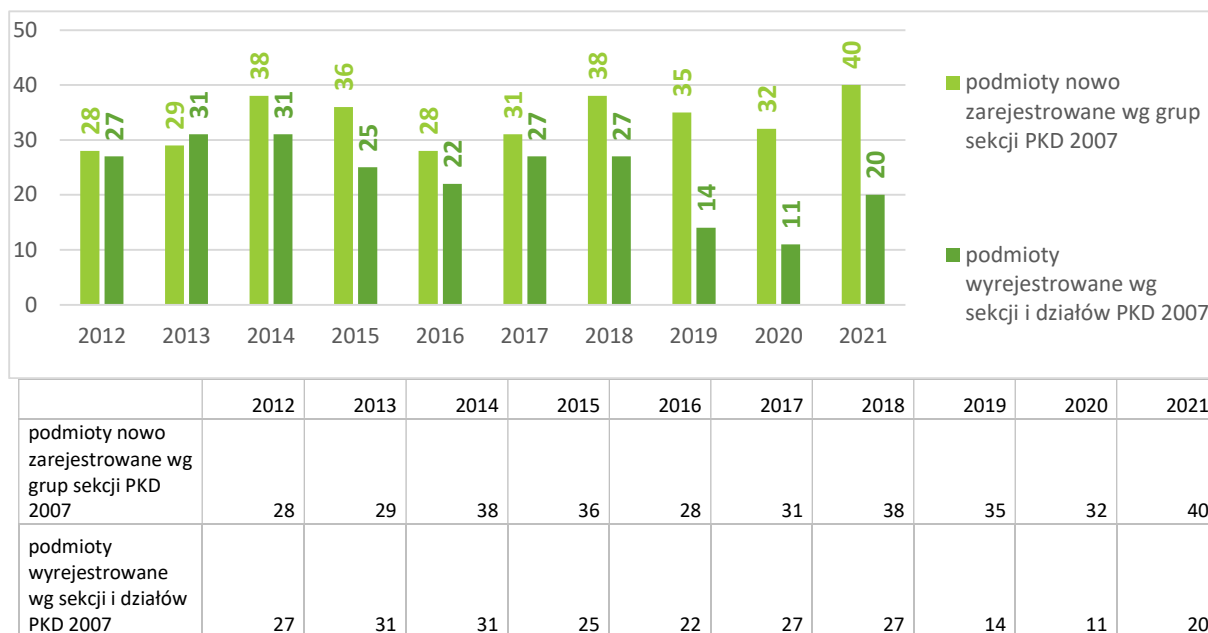
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Zwierzyn najwięcej (15) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (378) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 4,8% (19) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 32,4% (128) podmiotów, a 18,2% (72) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako handel hurtowy i detaliczny. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Zwierzyn najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny.

Wykres 7 Podmioty gospodarcze działające w Gminie Zwierzyn w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2021 roku

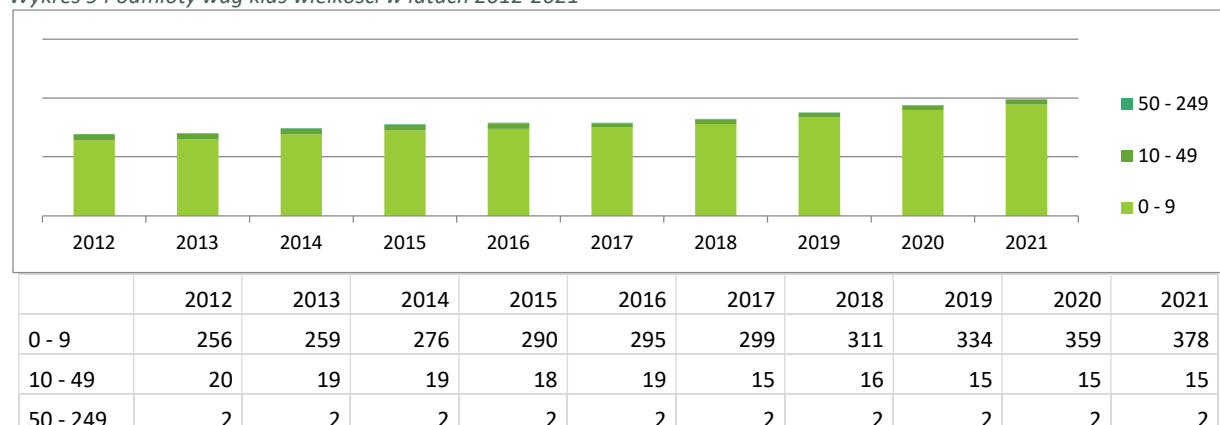
źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 8 Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 9 Podmioty wdg klas wielkości w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na terenie Gminy Zwierzyn funkcjonują zakłady rzemieślnicze i usługowe, prowadzące działalność w zakresie m.in.:

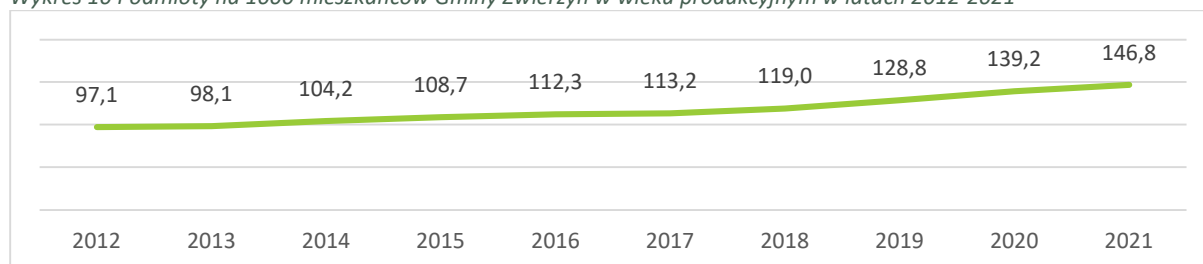
- handlu hurtowego i detalicznego,
- naprawy pojazdów samochodowych,
- budownictwa,
- transportu, gospodarki magazynowej,
- usług.

Spośród zakładów wyróżnić można: Atuś, Czardasz design, Diagnostyka DPF EGR, Eksza, Eurovia Polska S.A. Wytwórnia Mieszanek Mineralno-Asfaltowych, Handel i Usługi Topór Mirosław, Kamper King, Koszyk Jerzy Zakład Produkcyjno- Usługowy, Kris Krzysztof Ryś, Kruszywa SKSM S.A Kopalnia Zwierzyn, Lawendowy Zakątek Katarzyna Wilińska, LekkerkerkerHoutimport B.V, Poldrew Sp. z o.o., PPUH

"Piórki", Rudefix, SpawerWeld, SwerimaSp z o.o., Tołkacz Leon P.P.U.H., Trans Liuk, Turf Team, Usługi Transportowe Roboty Drogowe Łukasz Świżek, Zakład Handlowy Skr Strzelce, Zakład Handlowo Usługowo Produkcyjny Zotomar i wiele innych.

Rośnie przedsiębiorczość wśród mieszkańców Gminy Zwierzyn. Porównując rok 2012, gdzie na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym zarejestrowanych było 97,1 podmiotów gospodarczych, do roku 2021, gdzie liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Zwierzyn w wieku produkcyjnym wzrosła do poziomu 146,8. Sytuację tę obrazuje poniższy wykres.

Wykres 10 Podmioty na 1000 mieszkańców Gminy Zwierzyn w wieku produkcyjnym w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 2 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg form prawnych w latach 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
podmioty gospodarki narodowej ogółem	278	280	297	309	314	315	328	350	375	395
sektor prywatny ogółem	264	266	283	295	300	305	317	339	364	383
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	217	217	225	235	240	242	255	276	302	320
spółki handlowe	12	12	14	14	14	15	12	13	13	15
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	6	6	6	6	6	6	3	3	3	3
stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne	18	18	18	19	19	20	18	19	19	20
sektor publiczny ogółem	14	14	14	14	14	10	11	11	11	12
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	11	11	10	10	10	6	8	8	8	9

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ważną rolę w gospodarce gminy pełni rolnictwo. Na terenie gminy występują w większości gleby klasy IV b. Najlepsze kompleksy gleb podlegających ochronie znajdują się w dolinie Noteci w centralnej części gminy, w obrębach Zwierzyn i Górczyna, w południowej części obrębu Gościmiec, na wschodnim krańcu obrębu Żółwin. Charakterystyczne dla gminy są duże obszary rolnicze: grunty orne (w środkowej części) i użytki zielone (w części południowej). Cechą specyficzną gminy jest znaczne rozproszenie budownictwa zagrodowego. Poszczególne wsie i osady na terenie gminy sąsiadują ze sobą bez wyraźnych granic. Inny charakter ma północna część gminy, gdzie zabudowa wsi jest bardziej zwarta.

Ukierunkowanie produkcyjne obszaru gminy jest bardziej urozmaiczone. Jest to rejon predestynowany przyrodniczo, do hodowli bydła, trzody chlewnej, drobiu, produkcji mleka oraz upraw ogrodnich. Obszary leśne zajmują powierzchnię 1233,76 ha, co stanowi 12,2 % powierzchni gminy. Lasy występują głównie w północnej części gminy.

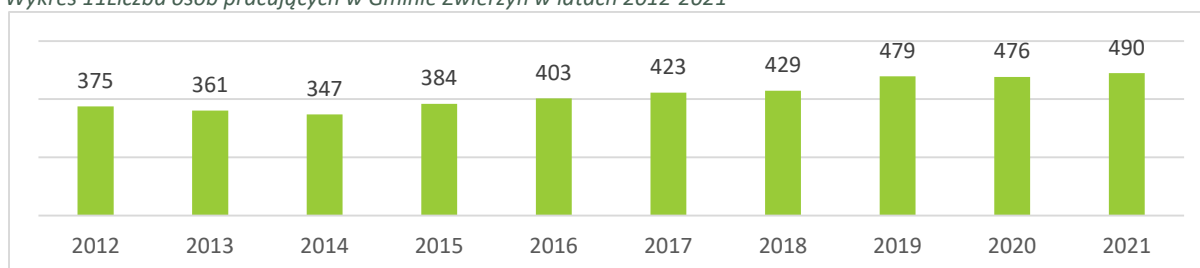
2.4. Rynek pracy

Istnieją silne zależności pomiędzy rynkiem pracy a polityką społeczną oraz między rynkiem pracy a gospodarką. Zagadnienia związane z problematyką bezrobocia, rynku pracy oraz ekonomii społecznej stanowią jeden z kluczowych obszarów diagnozy sytuacji społecznej Gminy Zwierzyn. Zjawisko bezrobocia nie jest jednak tylko i wyłącznie pochodną działań instytucji rynku pracy, ale wynika w dużym stopniu z czynników zewnętrznych, które na rynek pracy wpływają, a które swoje źródło mają w koniunkturze gospodarczej. Za kształtowanie polityki rynku pracy, a w szczególności stosowanie instrumentów pobudzających rynek pracy i aktywizujących osoby bezrobotne, odpowiada Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Krajeńskich.

Jednym z podstawowych wskaźników bezrobocia jest udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Dla Gminy Zwierzyn wskaźnik ten wynosił w 2012 roku 15,5%, w 2014 roku stanowił 10,3%, w roku 2018 wynosił 4%, na koniec roku 2020 udział bezrobotnych stanowił 4,4%, natomiast w 2021 roku wynosił 4% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Na wzrost bezrobocia w 2020 roku w znaczącym stopniu miała wpływ sytuacja związana z zagrożeniem epidemiologicznym COVID-19.

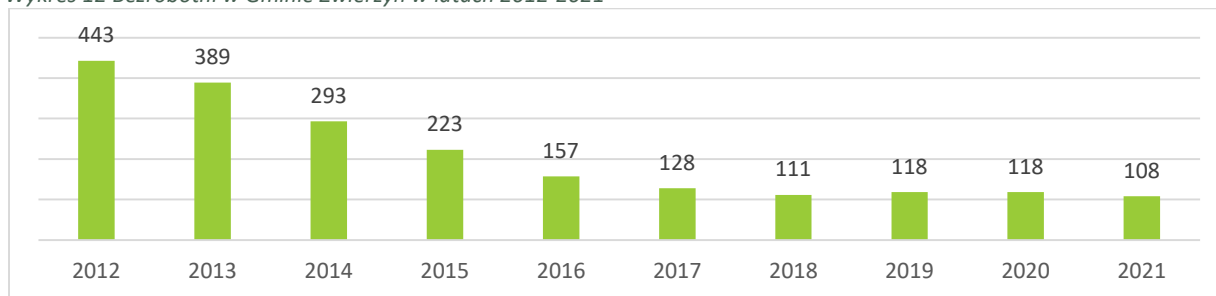
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Krajeńskich, w latach 2012-2021 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców Gminy Zwierzyn zwiększała się. W 2012 roku w Gminie Zwierzyn pracowało 375 osób, w 2015 roku- 384 mieszkańców, w 2018 roku było już 429 pracujących, a na dzień 31.12.2021 roku pracowało 490 osób. Wśród pracujących większość stanowili mężczyźni (na dzień 31.12.2021 roku 59,18% wszystkich pracujących). Sytuację tą obrazuje poniższy wykres:

Wykres 11 Liczba osób pracujących w Gminie Zwierzyn w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

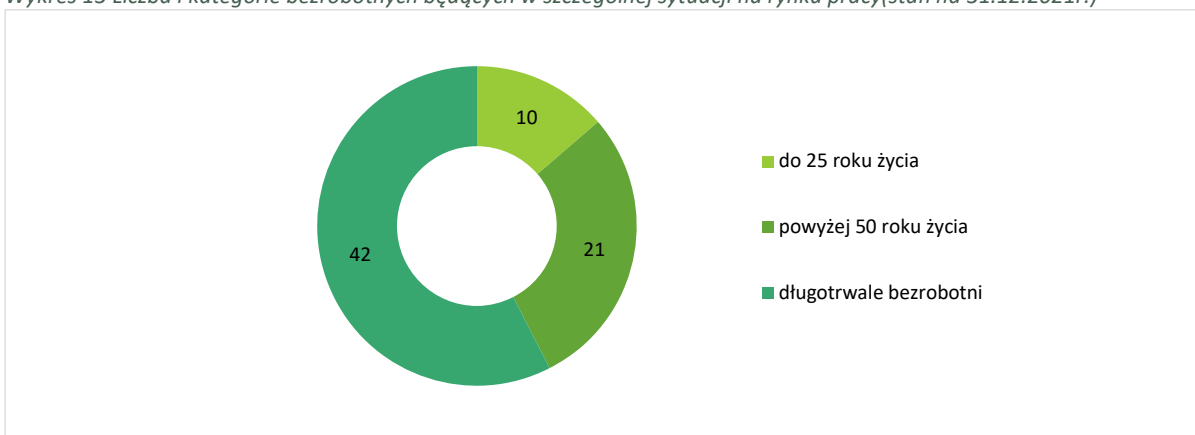
Wykres 12 Bezrobotni w Gminie Zwierzyn w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizując bezrobocie w Gminie Zwierzyn można stwierdzić, że sukcesywnie od roku 2012 następował spadek osób bezrobotnych. W 2012 roku stanowili oni 443 osoby w 2018 było ich 111 osób, natomiast w roku 2021, 108 osób. Na terenie gminy działa Centrum Integracji Społecznej prowadzone przez Stowarzyszenie „STOLINA”, które zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym prowadzi reintegrację społeczno- zawodową mieszkańców gminy.

Wykres 13 Liczba i kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy (stan na 31.12.2021r.)

źródło: Główny Urząd Statystyczny

Według danych na koniec 2021 roku największą grupę wśród wszystkich bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (aż 42 osoby) oraz osoby powyżej 50 roku życia (21 osób). Problem długotrwałego bezrobocia jest problemem społecznym daleko wykraczającym poza kompetencje i możliwości publicznych służb zatrudniania. Stąd konieczność poszukiwania nowych rozwiązań aktywizacji, realizacji projektów interdyscyplinarnych i międzyinstytucjonalnych. Osobom zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy, po uzyskaniu statusu osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy, przysługuje pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych. Wsparcie dla osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, powiatowe urzędy pracy mogą realizować samodzielnie lub we współpracy z pracodawcą lub innym podmiotem, dzięki czemu pomoc może przyjąć między innymi formę: prac interwencyjnych, robót publicznych, jednorazowej refundacji kosztów składek na ubezpieczenia społeczne, refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, jednorazowych środków na podjęcie

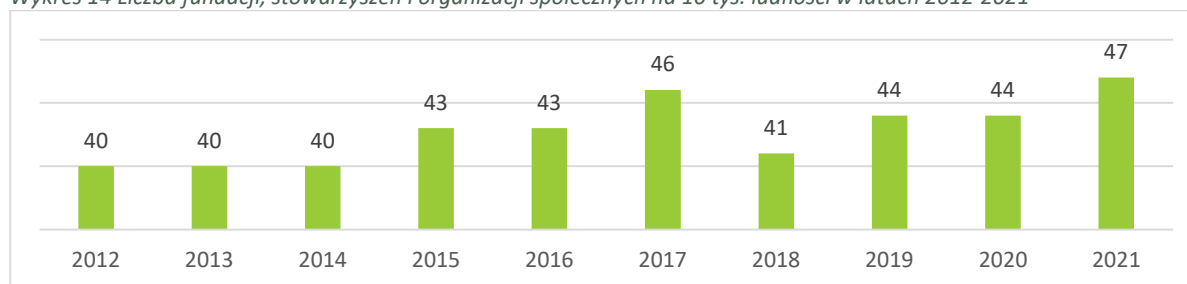
działalności gospodarczej, jednorazowych środków na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej, środków dla spółdzielni socjalnej na sfinansowanie kosztów wynagrodzenia skierowanego bezrobotnego w okresie do 6 miesięcy.

2.5. Ekonomia społeczna

Uchwałą NR XXXV/219/2021 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 25 października 2021 r. wprowadzono Program współpracy Gminy Zwierzyn z organizacjami pozarządowymi na rok 2022. Głównym celem programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa pomiędzy Gminą Zwierzyn i organizacjami pozarządowymi w celu skuteczniejszej realizacji zadań publicznych oraz rozwoju i poprawy warunków życia mieszkańców Gminy. Celem szczegółowym programu jest urzeczywistnienie zasady pomocniczości oraz umacnianie uprawnień obywateli i ich wspólnot, zwiększenie aktywności mieszkańców Gminy Zwierzyn, służącej pełniejszemu zaspokajaniu potrzeb, zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w Gminie Zwierzyn, stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych, umocnienie lokalnych działań, umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie i lokalną wspólnotę, integracja podmiotów realizujących zadania publiczne, udzielenie pomocy w pozyskiwaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej lub innych źródeł zewnętrznych, na realizację zadań własnych Gminy. Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

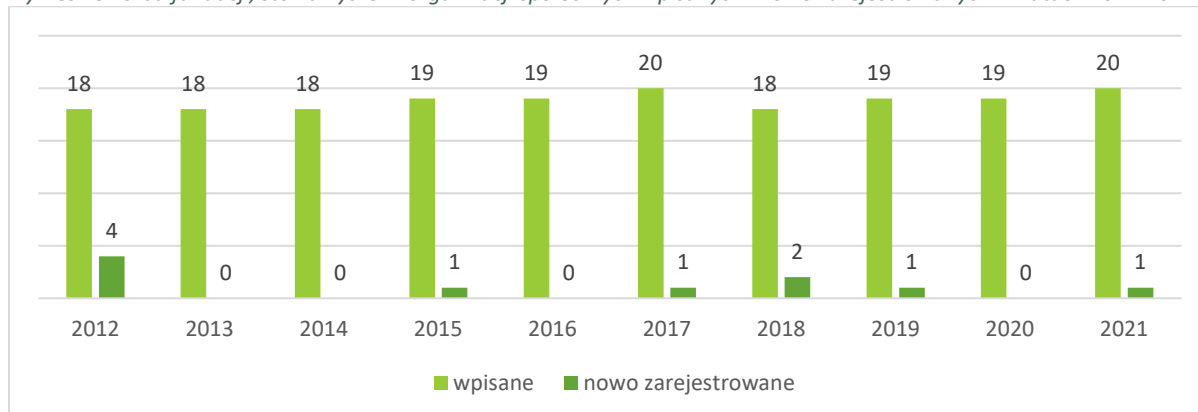
W analizowanym okresie liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności działających na terenie Gminy Zwierzyn wzrosła z poziomu 40 w roku 2012 do poziomu 47 w roku 2021. Na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba wpisanych i nowo zarejestrowanych podmiotów ekonomii społecznej utrzymywała się na stałym poziomie. Dane te obrazują poniższe wykresy.

Wykres 14 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. ludności w latach 2012-2021

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

Wykres 15 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych i nowo zarejestrowanych w latach 2012-2021

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

Na terenie Gminy Zwierzyn funkcjonują między innymi takie instytucje ekonomii społecznej jak:

Tabela 3 Wykaz podmiotów ekonomii społecznej działającej na terenie Gminy Zwierzyn

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Górkach Noteckich oraz mieszkańców Brzezinki i Przysieki,	ul. Kurowska 2A, Górk Noteckie, 66-542 Zwierzyn
2.	Stowarzyszenie „Stolina”	ul. Wojska Polskiego 74, 66-542 Zwierzyn
3.	Stowarzyszenie Błotno „Promyk”	Błotno
4.	Stowarzyszenie odnowy wsi Gościmiec	Gościmiec
5.	Stowarzyszenie odnowy wsi Górecko	Górecko
6.	Gminne Koło nr 1 Polskiego Związku Wędkarskiego	ul. Wojska Polskiego 92c, 66-542 Zwierzyn
7.	Parafialny Zespół Caritas Zwierzyn	ul. Wojska Polskiego 66-542 Zwierzyn
8.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zwierzyn	ul. Wojska Polskiego 84/2, 66-542 Zwierzyn
9.	Klub Sportowy Błyskawica Gościmiec	Gościmiec 42, 66-542 Zwierzyn
10.	Klub Sportowy „Pionier”	ul. Sportowej 5, 66-542 Zwierzyn
11.	Ludowy Międzyszkolny Klub Sportowy w Zwierzynie	ul. Wojska Polskiego 8, 66-542 Zwierzyn
12.	Klub Sportowy „NOTEĆ” Górecko	Górecko 27/6, 66-542 Zwierzyn
13.	Ludowy Zespół Sportowy „DĄB” Górk Noteckie	ul. Kurowskiej 30 A, Górk Noteckie, 66-542 Zwierzyn
14.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „PEŁCZ”	ul. Kurowska 24A, Górk Noteckie, 66-5642 Zwierzyn
15.	Dyskusyjny Klub Książki	ul. Wojska Polskiego 6, 66-542 Zwierzyn
16.	Chór „Górkowianki”	Górk Noteckie, 66-542 Zwierzyn
17.	Koła Gospodyń Wiejskich	ul. Wojska Polskiego, 66-542 Zwierzyn
18.	Koła Gospodyń Wiejskich	Górecko, 66-542 Zwierzyn

źródło: https://bip.zwierzyn.pl/208/Organizacje_pozarządowe/

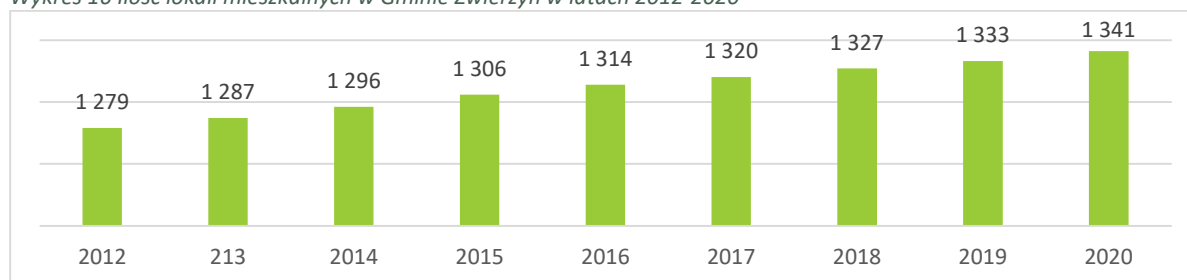
2.6. Zasoby mieszkaniowe

Liczba lokali mieszkalnych w Gminie Zwierzyn z roku na rok rośnie (wzrost na przestrzeni ostatnich 9 lat o 62 lokale). Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Zwierzyn to 1 341 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada 311,4 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 86,2 m², przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosi 26,8 m², zaś przeciętna liczba osób na jedno mieszkanie to 3,21 osoby.

W zasobach lokalowych Gminy Zwierzyn na dzień 31.12.2021r. znajdowały się 24 budynki mieszkalne, z czego: - 5 budynków ze 100% udziałem Gminy, - 19 budynków z lokalami własnościowymi. W 5 budynkach ze 100% udziałem Gminy Zwierzyn znajdowało się 9 lokali mieszkalnych, natomiast w 19 budynkach z lokalami własnościowymi: -21 lokali stanowiło własność Gminy. Ogółem liczba lokali mieszkalnych stanowiących własność gminy wynosi 30.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 91% ogółu mieszkańców korzysta z sieci wodociągu, 79% mieszkań posiada łazienkę, 60,6% korzysta z centralnego ogrzewania, 1,49 % z gazu sieciowego.

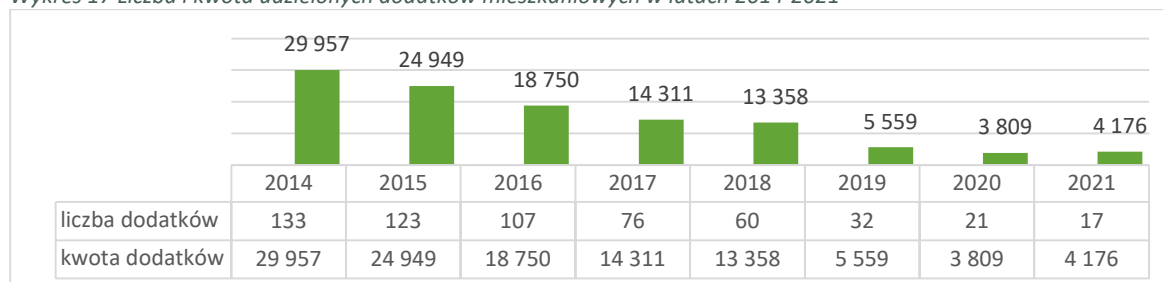
Wykres 16 Ilość lokali mieszkalnych w Gminie Zwierzyn w latach 2012-2020

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 17 Liczba i kwota udzielonych dodatków mieszkaniowych w latach 2014-2021

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

W latach 2014-2021 liczba osób, którym przyznano dodatek mieszkaniowy znacząco spadła (133 osób w 2014 roku w stosunku do 17 osób w 2021 roku). Drastycznie spadła też kwota udzielonych dodatków mieszkaniowych (29 957 zł w 2014 roku do 4 176 zł w 2021 roku). Zmniejszająca się ilość przyznanych dodatków mieszkaniowych, a co za tym idzie oszczędności wydatkowanych na realizację tego zadania środków, wynikają z coraz lepszej sytuacji ekonomicznej rodzin w Gminie Zwierzyn.

Z danych GUS wynika, że Gmina Zwierzyn w 2020 roku dysponowała 31 mieszkaniami komunalnymi o łącznej powierzchni 1 642 m².

2.7. Edukacja

Pośród obiektywnych wyznaczników jakości życia wskazać można możliwość rozwoju osobistego poprzez edukację. Poniżej przedstawiono ujęcie diagnostyczne określające edukację na terenie Gminy Zwierzyn.

Według danych Systemu Informacji Oświatowej na terenie Gminy Zwierzyn zarejestrowany jest Klub Dziecięcy, 4 przedszkola i 3 szkoły podstawowe.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie szkół i placówek oświatowych działających na terenie Gminy Zwierzyn z wyszczególnieniem adresu, statutu i organu prowadzącego.

Tabela 4 Zestawienie szkół i placówek oświatowych działających na terenie Gminy Zwierzyn

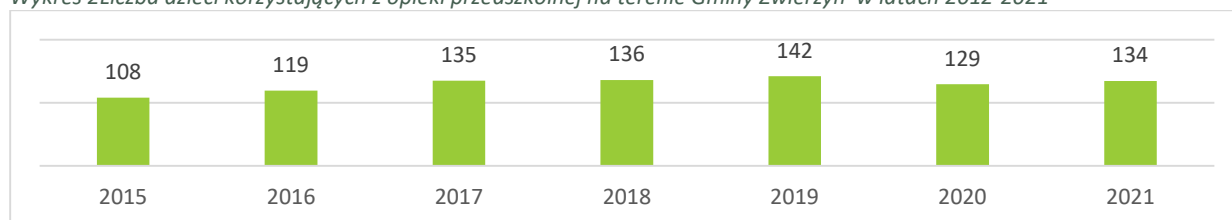
LP	Nazwa	Ulica	Statut	Typ organu prowadzącego
1	Klub Dziecięcy 'Maluch' w Zwierzynie	ul. Szeroka 4 66-542 Zwierzyn	Publiczne	Gmina
2	Gminne Przedszkole	ul. Strzelecka 4 66-542 Zwierzyn	Publiczne	Gmina
3	Gminne Przedszkole	Gościmiec 130 66-542 Zwierzyn	Publiczne	Gmina
4	Gminne Przedszkole	Ul. Cmentarna 5; 66-542 Górki Noteckie	Publiczne	Gmina
5	Gminne Przedszkole	ul. Wojska Polskiego 92, 66-542 Zwierzyn	Publiczne	Gmina
6	Szkoła Podstawowa im. Pierwszych Osadników w Górkach Noteckich	ul. Cmentarna 5 66-542 Zwierzyn	Publiczne	Gmina
7	Szkoła Podstawowa im. św. Huberta w Gościmcu	Zwierzyn 130 66-542 Zwierzyn	Publiczne	Gmina
8	Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Zwierzynie	ul. Strzelecka 4 66-542 Zwierzyn	Publiczne	Gmina

źródło: <https://rsपो.men.gov.pl>

Klub Dziecięcy „Maluch” w Zwierzynie został wybudowany dzięki środkom z programu Maluch +. Od marca 2021 roku uczęszcza do niego 15 dzieci. Na jego budowę Gmina Zwierzyn otrzymała ponad 420 tys. złotych ze środków rządowych. Inicjatywa ta była odpowiedzią władz gminy na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców.

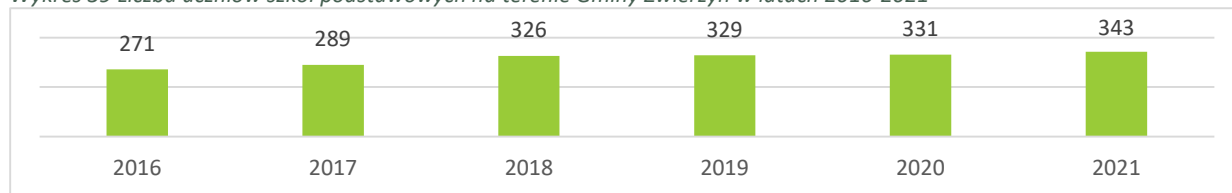
Od 2015 roku sukcesywnie zwiększa się liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Dla porównania w 2015 roku 108 dzieci objętych było opieką przedszkolną, w 2021 roku jest już ich 134. Ilość dzieci objętych opieką przedszkolną w przeciągu 6 lat wzrosła o 26 dzieci. Dane te obrazują zwiększającą się potrzebę korzystania z opieki przedszkolnej wśród rodzin Gminy Zwierzyn. Potwierdzeniem tego jest również wzrost na przestrzeni ostatnich 5 lat liczby uczniów na poziomie kształcenia podstawowego. W 2016 roku 271 dzieci kształciło się na poziomie szkoły podstawowej, natomiast w 2021 roku było to już 343 uczniów. W 2014 roku funkcjonowało 19 oddziałów w szkołach podstawowych, natomiast w 2021 roku jest ich już 27.

Wykres 2 Liczba dzieci korzystających z opieki przedszkolnej na terenie Gminy Zwierzyn w latach 2012-2021

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

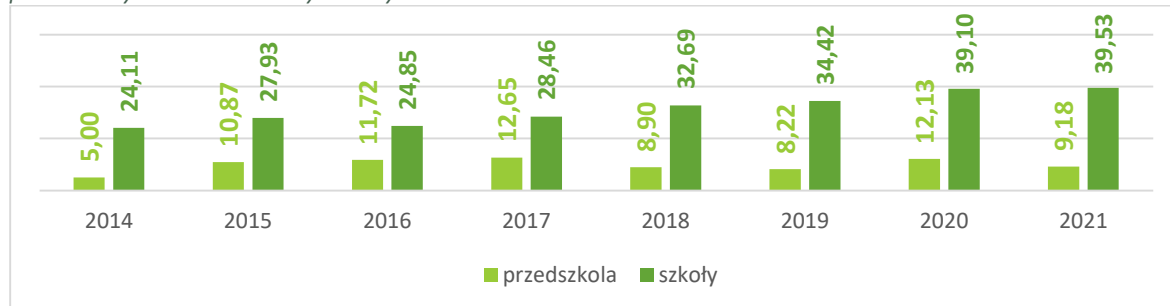
Wykres 39 Liczba uczniów szkół podstawowych na terenie Gminy Zwierzyn w latach 2016-2021

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

Wzrost liczby uczniów wiąże się również z koniecznością zwiększenia zatrudnienia wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej. Na przełomie ostatnich 8 lat sukcesywnie rośnie zatrudnienie w placówkach edukacyjnych gminy. Poniższy wykres szczegółowo obrazuje kształtowanie się zatrudnienia nauczycieli przedszkoli i szkół podstawowych w latach 2014-2021.

Wykres 20 Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty w przedszkolach i szkołach podstawowych na terenie Gminy Zwierzyn w latach 2014-2021

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

Analizując wydatki budżetu Gminy Zwierzyn w latach 2012-2021 zauważa się wzrost wydatków na oświatę i wychowanie. Dla porównania: w roku 2012 wydano na ten cel 5 647 203,68 zł, natomiast

w roku 2021 było to już 7 569 531,96 zł (wzrost wydatków o niemal 2 mln zł). Ma na to wpływ rosnąca liczba mieszkańców w wieku przedszkolno- szkolnym. Poniżej szczegółowe przedstawienie wydatków budżetu w dziale 801.

Wykres 21 Wydatki budżetu gminy- dział 801 za lata 2012-2021

źródło: budżet Gminy Zwierzyn za lata 2012-2021

Analizując wydatki budżetu Gminy Zwierzyn w latach 2012-2021 zauważa się wzrost wydatków na oświatę i wychowanie. Dla porównania: w roku 2012 wydano 5 647 203,68 zł, natomiast w roku 2021 było to już 7 569 531,96 zł (wzrost wydatków o niemal 2 mln zł).

Gmina pozyskuje również środki zewnętrzne na rozwój edukacji. Przykładem może być przystąpienie do realizacji projektu pn. „Nowoczesna edukacja na terenie Gminy Zwierzyn” współfinansowanego przez Unię Europejskiej w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu było rozwijanie u 246 uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Zwierzyn kompetencji kluczowych i uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy. W ramach działań projektowych planowane były zajęcia dodatkowe z zakresu: matematyki, przyrody, języków obcych oraz wyposażenie w sprzęt niezbędny do prowadzenia nowoczesnych zajęć.

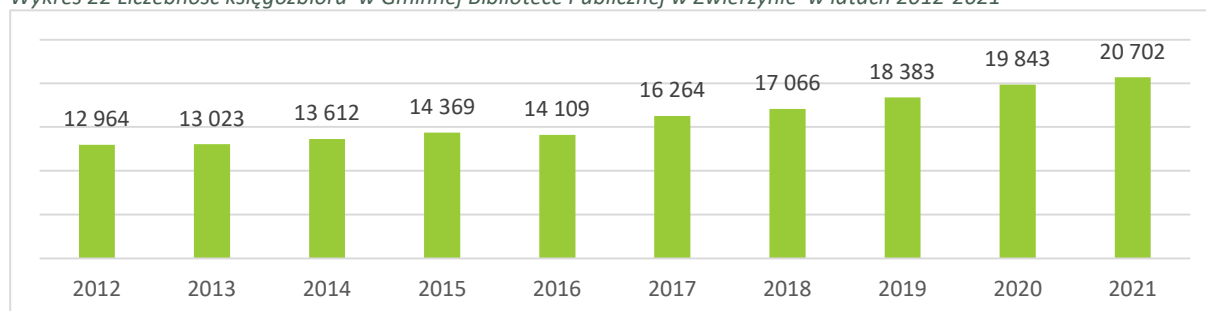
2.8. Kultura i sport

Na terenie Gminy Zwierzyn swoją działalność prowadzi Gminny Ośrodek Kultury „JUTRZENKA”, który wspiera i animuje życie kulturalne w wyremontowanym budynku, kształci i rozwija obywatelskie postawy społeczne, dba o prawidłowy rozwój społeczny, wspiera sztukę i artystów ludowych. Do podstawowych zadań Ośrodka Kultury należy organizacja różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowania poprzez sztukę, prowadzenie pracowni artystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, tworzenie i upowszechnianie scenicznych programów artystycznych, organizowanie wystaw malarskich, fotograficznych, prac plastycznych, organizowanie konkursów w różnych dziedzinach sztuki, organizowanie konkursów, przeglądów i festiwali, stwarzanie warunków dla amatorskiego

ruchu artystycznego, kół i klubów zainteresowań, sekcji i zespołów. Do zadań Gminnego Ośrodka należy również prowadzenie działalności informacyjnej, organizacja uroczystości z okazji obchodów rocznicowych i świąt państwowych, organizacja imprez o charakterze rozrywkowym, festiwalu piosenki, tańca, konkursów, turniejów, prezentacje spektakli teatralnych i kabaretowych, współorganizowanie ze stowarzyszeniami, instruktorami i szkołami imprez turystycznych, koncertów profilaktycznych, charytatywnych. Dodatkowo Gminny Ośrodek Kultury „Jutrzenka” także we współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną w Zwierzynie wydaje periodyk „Echo Zwierzyna” w ramach działającej w GOK sekcji dziennikarskiej. „Echo Zwierzyna” wydawane jest cyklicznie, zawiera głównie informacje z życia instytucji kulturalnych działających na terenie gminy.

Na rzecz rozwoju kultury w Gminie Zwierzyn działa także Gminna Biblioteka Publiczna w Zwierzynie, którą tworzą: Biblioteka główna w Zwierzynie oraz Filia Biblioteki w Górkach Noteckich. Zbiory biblioteki stanowią książki papierowe i audiobooki dla dzieci, dorosłych i młodzieży, a wśród nich: literatura piękna (polska i zagraniczna), literatura naukowa (encyklopedie, słowniki, podręczniki), literatura popularno-naukowa (biografie, poradniki, podróże, sport i rekreacja, przewodniki, publicystyka), literatura obcojęzyczna. Księgozbiór jest systematycznie uzupełniany nowościami wydawniczymi. Biblioteka posiada też bogatą ofertę czasopism z których można skorzystać na miejscu. Biblioteka wyposażona jest w osiem stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Gminna Biblioteka Publiczna posiada księgozbiór liczący w 2021 roku 20 702 wolumenów. Biblioteka ciągle się rozwija i poszerza swoją ofertę dla mieszkańców gminy, czego dobrym przykładem może być wzrost liczby oferowanego księgozbioru na przestrzeni ostatnich lat, co szczegółowo obrazuje poniższy wykres. Ponadto Gminna Biblioteka Publiczna w Zwierzynie została doceniona w 2021 roku zajmując 13 miejsce w Polsce i zostając najlepszą biblioteką województwa lubuskiego w Ogólnopolskim Rankingu Bibliotek prowadzonego przez Instytut Książki oraz dziennik „Rzeczpospolita”.

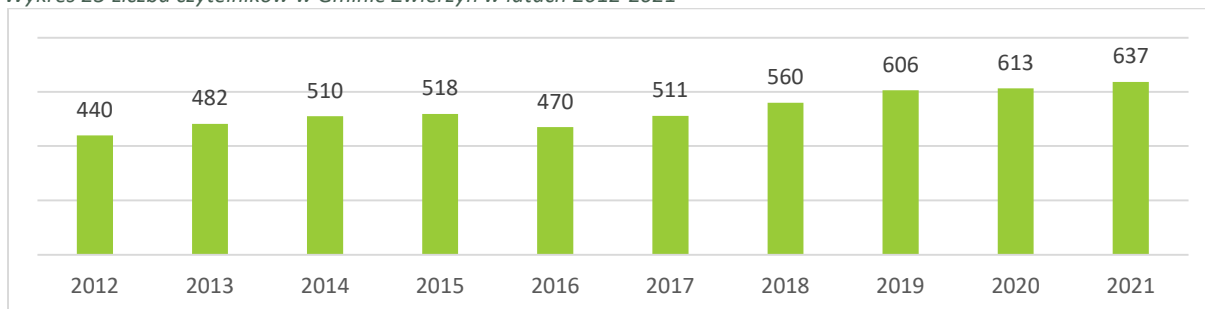
Wykres 22 Liczebność księgozbioru w Gminnej Bibliotece Publicznej w Zwierzynie w latach 2012-2021

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

Analizując okres ostatnich 10 lat obserwuje się ciągły wzrost liczby czytelników. W 2012 roku stanowili oni 440 osób, natomiast w 2021 roku w gminie było już 637 czytelników (wzrost o 197 osób). Świadczy to o rozwoju czytelnictwa w Gminie Zwierzyn.

Wykres 23 Liczba czytelników w Gminie Zwierzyn w latach 2012-2021

źródło: dane Główny Urząd Statystyczny

Na terenie gminy bardzo prężnie działają Koła Gospodyń Wiejskich: Koło Gospodyń Wiejskich Zwierzyn- Kłodawa „Zwierzynianki” z siedzibą w Zwierzynie oraz Koło Gospodyń Wiejskich „Pełczanki” w Górkach Noteckich, które prowadzą aktywnie działalność na festynach, dożynkach gminnych z jadłami regionalnymi i swojskimi wypiekami, organizują wycieczki rowerowe, wyjazdy, bale, warsztaty „Cuda-wianki”, przygotowują dekoracje. W gminie działają również lokalne chóry „Górkowianki” z Górek Noteckich i „Gościmczanki” z Gościmca. Przy Publicznej Bibliotece Gminnej działa również dyskusyjny Klub Książki. Gmina Zwierzyn jest miejscem, w którym odbywa się wiele różnorodnych wydarzeń kulturalnych, spotkań i imprez plenerowych. To miejsce z przestrzenią do działalności artystycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Swoje talenty i zainteresowania mogą rozwijać podczas różnorodnych oferowanych zajęć.

Gmina Zwierzyn posiada w swoich zasobach halę sportową przy Zespole Placówek Oświatowych w Górkach Noteckich. Jest to pełnowymiarowy obiekt do sportów halowych składający się z boisk do koszykówki, siatkówki, piłki nożnej, posiada trybuny na 160 miejsc, zaplecze socjalne, a nawet miejsca noclegowe. Druga, równie duża hala, znajduje się przy szkole w Zwierzynie. Obok niej jest jeszcze boisko wielofunkcyjne. Boiska wielofunkcyjne ze sztuczną nawierzchnią, podlegają pod szkoły w Gościmcu, Górkach Noteckich i Zwierzynie. Z obiektów korzystają uczniowie z całej gminy, sportowcy, mieszkańcy.

W Gminie Zwierzyn działają kluby sportowe (Klub Sportowy „Pionier” Zwierzyn, Klub Sportowy „NOTEĆ” Górecko, Ludowy Zespół Sportowy „DĄB” Górki Noteckie, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „PEŁCZ”, Ludowy Międzyszkolny Klub Sportowy w Zwierzynie). Są to między innymi piłkarskie drużyny A- i B-klasowe z Gościmca, Górecka, Górek Noteckich i Zwierzyna oraz Ludowe Uczniowskie Kluby Sportowe, które specjalizują się w tenisie stołowym oraz kolarstwie. Co roku odbywa się tu liga kolarska, podczas której opiekunowie z LUKS-u szukają m.in. młodych talentów oraz przełajowy wyścig kolarski o puchar wójta.

Na terenie gminy znajduje się kilka obiektów, umieszczonych w rejestrze zabytków m. in.: Kościół ewangelicki pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela z 1767 roku w Zwierzynie, Kościół ewangelicki pod

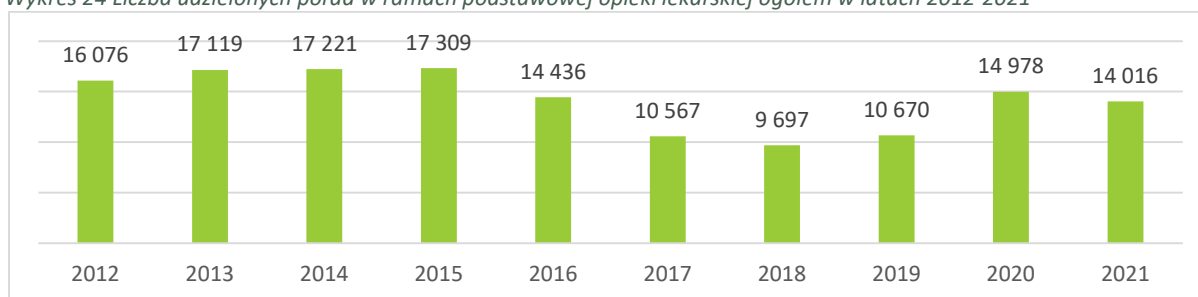
wzwaniem św. Andrzeja Boboli, z 1898 roku w Żółwinie, Kościół pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa w Górecku, Kościół ewangelicki pod wezwaniem Narodzenia NMP w Gościmcu. Miłośnicy fortyfikacji znaleźć też mogą w Zwierzynie i okolicach pozostałości poniemieckich bunkrów z 1937 roku. W większości wysadzone stanowiły niegdyś południową flankę umocnień Wału Atlantyckiego.

2.9. Zdrowie

Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o.- szpital powiatowy, świadczy usługi na rzecz mieszkańców Gminy Zwierzyn. Na terenie gminy działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Zwierzyn" Przychodnia Usług Medycznych w ramach których funkcjonuje: poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (medycyna rodzinna, leczenie w domu pacjenta, opieka nad rodziną, matką i dzieckiem, szczepienia, poradnia pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej, poradnia położnej podstawowej opieki zdrowotnej, gabinet diagnostyczno- zabiegowy, usługi pielęgnacyjne, punkt szczepień). W 2021r. do NZOZ zadeklarowanych było 2686 pacjentów w tym 407 osób w wieku do 18 roku życia. Na terenie gminy działa jedna apteka. Najczęściej występującymi jednostkami chorobowymi w 2021 roku były: COVID-19, nadciśnienie, ostre zapalenie nosa i gardła, zapalenie płuc wywołane innym wirusem, zwyrodnienia wielostawowe. Kontynuowana jest inwestycja budowy ośrodka zdrowia w Górkach Noteckich.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2012-2021 liczba porad udzielonych w gminie, w ramach podstawowej opieki lekarskiej zmniejszyła się (z 16 076 w 2012 roku do 14 016 w 2021 roku). Powyższe obrazuje poniższy wykres.

Wykres 24 Liczba udzielonych porad w ramach podstawowej opieki lekarskiej ogółem w latach 2012-2021

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

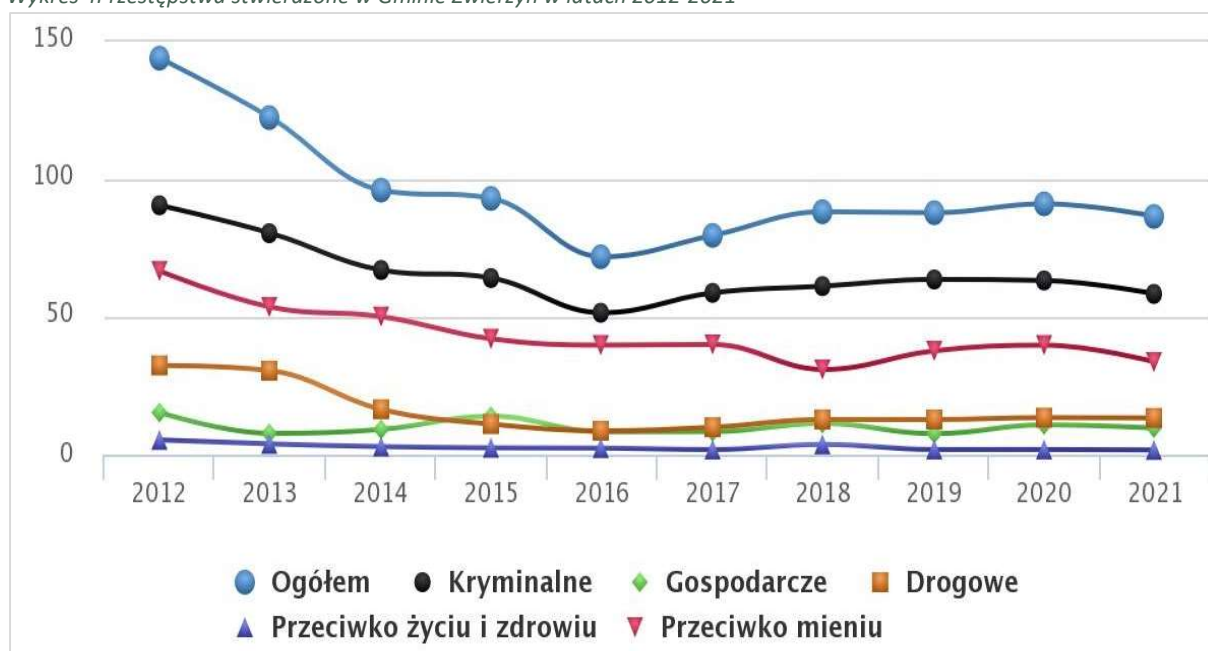
2.10. Przestępczość

Cały teren Gminy Zwierzyn objęty jest działaniami Komendy Powiatowej Policji w Strzelcach Krajeńskich. W Zwierzynie swoje obowiązki w punkcie przyjęć pełni w czasie dyżurów dzielnicowy. W 2021r. na terenie gminy odnotowano 17 przestępstw: 6 uszkodzeń mienia, 3 kradzieże rzeczy, 7 kradzieży z włamaniem. Były to: bójka i pobicie, uszczerbek na zdrowiu, kradzież cudzej rzeczy, kradzież

samochodu, kradzież z włamaniem, rozboje, wymuszenia i kradzieże rozbójnicze (uszkodzenie mienia), które są najbardziej uciążliwe dla mieszkańców.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Zwierzyn wynosi 77,10% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa lubuskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Zwierzyn najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym- 13,51 (wykrywalność 74%) oraz przeciwko mieniu- 7,78 (wykrywalność 51%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 3,08 (99%), o charakterze gospodarczym - 2,23 (49%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,39 (84%).

Wykres 4Przestępstwa stwierdzone w Gminie Zwierzyn w latach 2012-2021

źródło: Główny Urząd Statystyczny

2.11. Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne to grupa wyraźnie potrzebująca skutecznego i kompleksowego wsparcia ukierunkowanego na poprawę jakości życia we wszystkich obszarach. Gmina Zwierzyn podejmuje szereg działań na rzecz osób niepełnosprawnych, których celem jest podniesienie jakości codziennego funkcjonowania w życiu społecznym.

Analizując niepełnosprawność jako przyczynę korzystania ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie można stwierdzić, że w 2018 roku 95 rodzin korzystało z tej przyczyny ze wsparcia GOPS, w 2019 roku były to 92 rodziny w 2020 roku 85 rodzin, zaś w 2021 roku 72 rodziny.

Osoby w podeszłym wieku, starsze i niepełnosprawne mają prawo do korzystania z pomocy w formie usług opiekuńczych. Usługi te obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, które skierowane są do osób niepełnosprawnych, samotnych oraz starszych, pozbawionych możliwości

kontakty z najbliższymi. W 2019 i 2020 roku 32 osoby zostały objęte usługami opiekuńczymi, natomiast w 2021 roku 24 osoby otrzymały wsparcie w postaci usług opiekuńczych. W 2019 roku usługi zrealizowano na wartość 53 541 zł, w 2020 roku na wartość 72 033 zł, zaś w 2021 roku 56 076 zł.

Niepełnosprawni mieszkańcy Gminy Zwierzyn są objęci opieką i usługami świadczonymi przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Starym Kurowie. Głównym celem placówki jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, zminimalizowanie objawów zaburzeń oraz zapobieganie nawrotom choroby, rehabilitacja uczestników i aktywizacja do życia społecznego (m.in. stworzenie szansy pracy, kształtowanie właściwych postaw społecznych, kreowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej). W ośrodku prowadzona jest rehabilitacja podopiecznych ze szczególnym uwzględnieniem podtrzymywania i rozwijania umiejętności niezbędnych do możliwości jak najbardziej samodzielnego funkcjonowania: nawiązywanie kontaktów, komunikowanie się z otoczeniem, współżycie w grupie. Podopieczni rozwijają poczucie własnej wartości oraz pewności siebie. W Środowiskowym Domu Samopomocy prowadzone są zajęcia terapeutyczne odpowiednie do możliwości oraz zainteresowań uczestników.

Gmina Zwierzyn przystąpiła także do realizacji pilotażowego Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. "Opieka wytchnieniowa", finansowanego ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Opieka wytchnieniowa realizowana jest od 2019 roku. W 2021 roku program skierowany był do 8 osób na kwotę 66 290,76 zł. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- osobami dorosłymi posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, niekorzystającymi z innych form usług w miejscu zamieszkania lub ośrodka wsparcia.

Program daje możliwość uzyskania pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej świadczonych w miejscu zamieszkania, w łącznym wymiarze 240 godzin dla członka rodziny lub opiekuna, sprawującego bezpośrednią opiekę nad dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną. Pomoc przyznawana w postaci opieki wytchnieniowej w ramach ww. limitów jest bezpłatna.

Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie realizuje program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”. Program jest realizowany od 2020 roku. W 2021 roku do programu przystąpiło 5 osób. Program zakładał pokrycie kosztów ubezpieczenia asystenta oraz kosztów zakupu biletów komunikacji publicznej lub przemieszczania się samochodem prywatnym w ramach wyjazdów

z osobą niepełnosprawną. Program zapewnia możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowania w życiu społecznym, stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie jej realizowania prawa do niezależnego życia. Łączna kwota środków z Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na realizację programu w 2021 roku wyniosła 59 769,45 zł.

Od 2018 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie realizuje na terenie Gminy Zwierzyn nową formę wsparcia dla rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych w realizacji codziennych obowiązków domowych "Pomoc w domu". W ramach "Pomocy w domu" rodzice i opiekunowie dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osobą niepełnosprawną ze znacznym stopniem niepełnosprawności, mogą skorzystać z pomocy osoby bezrobotnej, w ramach prac społecznie użytecznych, obejmujących w szczególności prace o charakterze pomocniczym tj. pomoc przy pracach porządkowych w domu i w ogrodzie. GOPS Zwierzyn w ramach oferowanego wsparcia współpracuje w tym zakresie z PUP w Strzelcach Krajeńskich, który na wniosek gminy kieruje osoby bezrobotne wskazane przez pracowników socjalnych do realizacji prac społecznie użytecznych.

W 2022 roku Lubuski Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych podpisał z Powiatem Strzelecko-Drezdeneckim umowę w sprawie realizacji Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III w ramach której Gmina Zwierzyn jest projektodawcą projektu pn. „Zakup mikrobusa do przewozu osób niepełnosprawnych z Gminy Zwierzyn”, która w ramach projektu będzie realizowała przewóz osób niepełnosprawnych do Przedszkola „Bratek” w Barlinku oraz do Specjalnego Ośrodka w Strzelcach Krajeńskich.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku świadczy również pomoc na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Zwierzyn, realizując pilotażowy program „Aktywny samorząd”, którego celem jest pomoc w uzyskaniu wykształcenia, wsparcie w likwidacji barier architektonicznych, barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, czy też bariery transportowej. PCPR odpowiedzialne jest również za dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych, dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i likwidację barier architektonicznych.

Urząd Gminy w Zwierzynie i GOPS Zwierzyn zapewniają częściową dostępność swoich stron internetowych zgodnie z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Dla strony internetowej www.zwierzyn.pl przeprowadzono samoocenę dostępności dla osób niepełnosprawnych. Strona internetowa jest częściowo zgodna z ustawą o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Możliwa jest zmiana wielkości czcionki, zastosowano prawidłowy kontrast, wszelkie informacje zawarte w serwisie są redagowane w sposób zrozumiały i czytelny. Urząd Gminy Zwierzyn posiada również dostępność architektoniczną dla osób niepełnosprawnych. Budynek jest z podjazdem na podwyższony parter, miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych znajdują się na placu przed dworcem kolejowym, istnieje możliwość skorzystania z tłumacza języka migowego na miejscu w podstawowym zakresie.

2.12. Rodzina

Najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka jest rodzina. Kształtuje ona osobowość, system wartości, poglądy oraz styl życia. Rodzina to mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Rodzina jest także grupą formalną mającą określoną prawnie strukturę, cele i normy, w ramach których funkcjonuje w społeczeństwie.

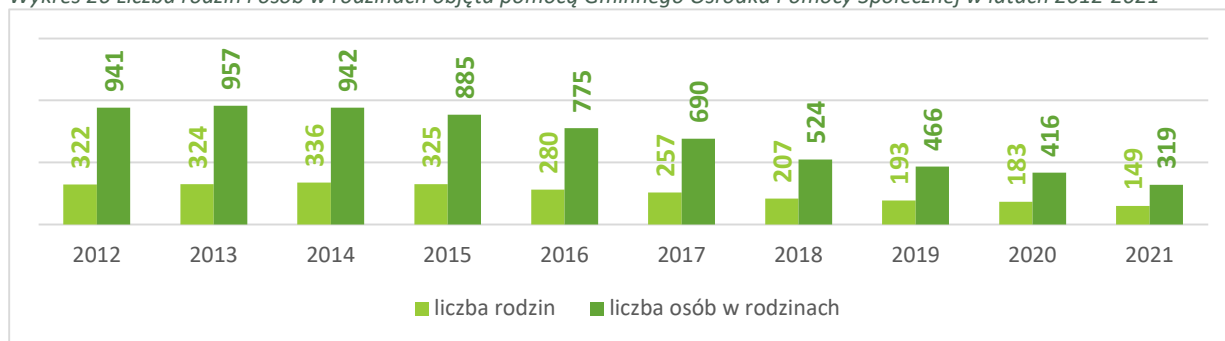
Zadania pomocy społecznej w Gminie Zwierzyn wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie. Jest to jednostka budżetowa, powołana do realizacji zadań własnych gminy oraz zadań zleconych. Gminny Ośrodek realizuje również zadania wynikające z innych, niż ustawa o pomocy społecznej aktów prawnych. Należą do nich m.in.: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawa o Karcie Dużej Rodziny.

Podmioty poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie gminy to w szczególności:

- klub malucha, przedszkola, szkoły podstawowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- sąd i kuratorzy,
- placówki prowadzące działalność leczniczą,
- Komisariat Policji,
- parafie,
- organizacje pozarządowe.

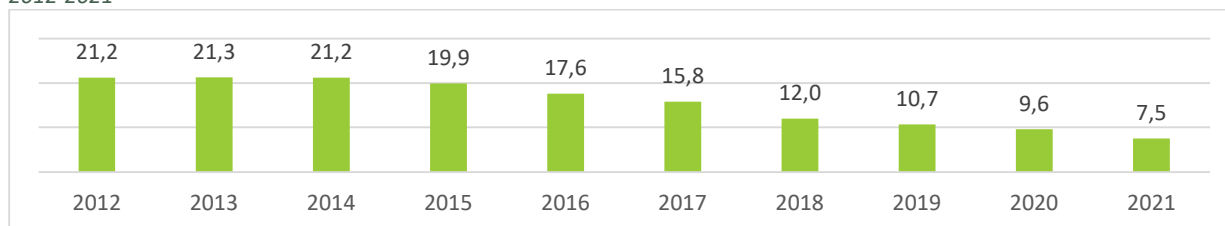
Punktem wyjścia do określenia sytuacji rodzin w Gminie Zwierzyn jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie. Jak wynika z poniższych danych, liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2012-2021 spada. W roku 2012 z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 322 rodziny (łącznie liczba osób w rodzinach 941 osób), w roku 2016 pomocy udzielono 280 rodzinom (775 osób) w 2020 roku z pomocy skorzystały 183 rodziny (416 osób w rodzinach), natomiast w 2021 roku 149 rodzin skorzystało z pomocy Ośrodka (319 osób). Przekładając to na całkowitą liczbę mieszkańców Gminy Zwierzyn w 2012 roku 21,2% ogółu ludności gminy korzystała ze wsparcia systemu pomocy społecznej, w 2016 roku było to 17,6% ogółu ludności gminy w 2020 roku 9,6% ogółu ludności, natomiast w 2021 roku 7,5% ogółu ludności gminy. Jest to tendencja spadkowa, na którą w dużej mierze miało wpływ świadczenie wychowawcze Rodzina 500+ oraz poprawiająca się sytuacja materialna rodzin. Szczegółowe dane zaprezentowano na poniższych wykresach.

Wykres 26 Liczba rodzin i osób w rodzinach objęta pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2012-2021

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 27 Procentowy wskaźnik liczby mieszkańców objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2012-2021

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Pozyskane źródła wskazują na liczbę rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i przyczyny, dla których w/w rodziny o tę pomoc się zwracają, określając natężenie występowania wśród rodzin określonych zjawisk. Dominującym problemem w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba. W 2021 roku 111 rodzin z tego powodu objętych było wsparciem pomocy społecznej. W 2020 roku 137 rodzin, natomiast w 2019 roku 136. Kolejnym powodem korzystania ze wsparcia pomocy społecznej jest niepełnosprawność. W 2021 roku dla 72 rodzin była ona powodem korzystania ze wsparcia pomocy

społecznej, w 2020 roku 85 rodzin korzystało z tego powodu ze wsparcia, natomiast w 2019 roku niepełnosprawność była powodem korzystania ze wsparcia dla 92 rodzin. Dominującym problemem w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest również ubóstwo. W roku 2021, 48 rodzin objętych było wsparciem z tego powodu, w 2020 roku 57 rodzin, w 2019 roku 51 rodzin. Istotnym powodem, dla którego rodziny zgłaszają się po pomoc jest także bezrobocie, alkoholizm i bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych. Szczegółowy obraz powodu korzystania z pomocy społecznej w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2019-2021

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	51	133	57	150	48	125
Sieroctwo	1	2	0	0	0	0
Bezdomność	0	0	2	2	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	27	137	22	116	16	80
W tym:						
Wielodzietność	24	124	22	116	16	80
Bezrobocie	44	128	50	143	38	100
Niepełnosprawność	92	173	85	151	72	119
Długotrwała lub ciężka choroba	136	302	137	292	111	223
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	23	83	32	118	25	92
W tym:						
Rodziny niepełne	17	54	19	55	16	53
Rodziny wielodzietne	7	33	5	30	6	30
Przemoc w rodzinie	3	5	1	1	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	1	4	2	6	0	0
Alkoholizm	34	55	36	62	30	49
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	1	1	3	3
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	4	12	4	9	3	3
Sytuacja kryzysowa	5	13	4	8	2	2
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	4	6	0	0

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie

Utrzymującym się na stałym poziomie powodem trudnej sytuacji życiowej rodzin jest liczba rodzin ujawniających trudności opiekuńczo-wychowawcze. W 2019 roku były to 23 rodziny, wśród których było 17 rodzin niepełnych, w 2020 roku były to 32 rodziny, w tym 19 rodzin niepełnych, natomiast w 2021 roku było to 25 rodzin wśród których 16 było niepełnych. Rodziny te m.in. mają przyznanego asystenta rodziny. W 2021 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał asystenta rodziny, który pracował z 16 rodzinami, pomagając im prawidłowo wypełniać rolę opiekuńczo-wychowawczą.

Elementem wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej jest również prowadzenie w Gminie Zwierzyn 3 nowych placówek wsparcia dziennego w Gościmcu, Górkach Noteckich i Zwierzynie. W miejscach tych odbywają się różnego rodzaju warsztaty i wydarzenia kulturalne zarówno dla całych rodzin jak również dla dzieci i młodzieży. Gmina Zwierzyn realizuje te działania dzięki pozyskaniu środków z funduszy Unii Europejskiej na projekt pn. „Świetlice podwórkowe w Gminie Zwierzyn”. Celem projektu jest wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych. Świetlice podwórkowe wchodzi w strukturę GOPS Zwierzyn. Pobyt dzieci w placówkach jest dobrowolny i nieodpłatny. Działalność placówek wspiera instytucję rodziny poprzez oferowanie szeregu zajęć animacyjnych i socjoterapeutycznych, współpracę z rodzicami (opiekunami prawnymi) dziecka, ze szkołą do której uczęszczają dzieci, z kuratorami rodzinnymi, pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny. Placówki organizują spotkania dla rodziców, rozwijają samodzielność i aktywność dzieci, udzielają pomocy w wyrównywaniu braków edukacyjnych, kształtują prawidłowe nawyki higieny i czystości, udzielają wsparcia pedagogicznego i psychologicznego uczestnikom i ich rodzinom, rozwijają zainteresowania uczestników.

Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z innymi ludźmi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Rodziny mieszkające na terenie Gminy Zwierzyn mają prawo do korzystania ze zniżek na terenie całego kraju w ramach Ogólnopolskiego Programu Karta Dużej Rodziny. O przyznanie Karty Dużej Rodziny mogą ubiegać się rodziny z co najmniej trójką dzieci, oraz rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych prowadzone było głównie poprzez:

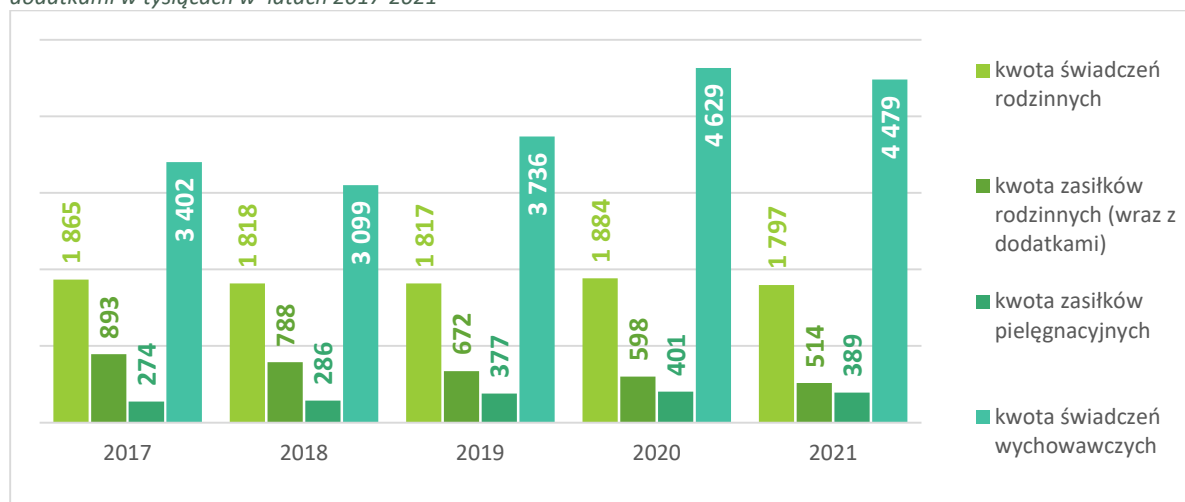
- pracę socjalną świadczoną przez pracowników socjalnych w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poradnictwo specjalistyczne,
- wsparcie finansowe, rzeczowe lub inne w zależności od potrzeb.

Zgodnie z obowiązującą Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka zobowiązana jest do partycypacji w kosztach jego utrzymania. Koszty ponoszone na rzecz rodzin zastępczych, w których przebywają dzieci z terenu

Gminy Zwierzyn w 2021 roku wyniosły 121 915,98 zł i utrzymały się na podobnym poziomie co rok wcześniej.

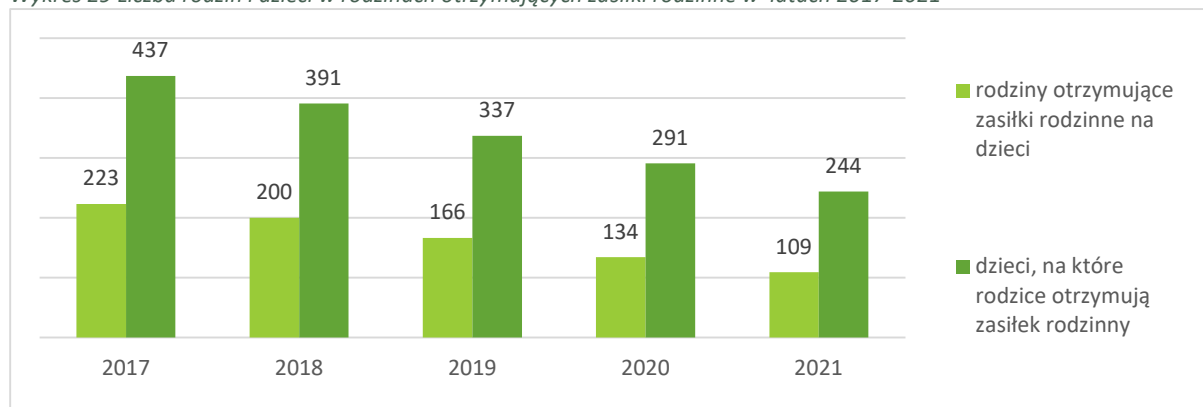
Rodziny Gminy Zwierzyn otrzymują także świadczenie wychowawcze tzw. „500+” oraz zasiłki rodzinne wraz z dodatkami. Poniżej przedstawiono kształtowanie się poziomu przyznania tych świadczeń w latach 2017-2021.

Wykres 28 Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych, rodzinnych i zasiłków pielęgnacyjnych i rodzinnych wraz z dodatkami w tysiącach w latach 2017-2021

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 29 Liczba rodzin i dzieci w rodzinach otrzymujących zasiłki rodzinne w latach 2017-2021

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami z roku na rok maleje, rośnie zaś kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych. Całkowita kwota przyznanego świadczenia wychowawczego w 2021 roku wyniosła 4 479 774 zł w porównaniu z rokiem 2017 wzrosła aż o 1 077 424 zł. Obserwuje się również na przestrzeni ostatnich 5 lat zwiększenie kwoty wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych, które przyznaje się w celu pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Na przestrzeni ostatnich 5 lat znacząco zmalała liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci oraz liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek. Dla

przykładu w 2017 roku 223 rodziny w których przebywało 437 dzieci otrzymało zasiłki rodzinne, natomiast w 2021 roku już tylko 109 rodzi w których było 244 dzieci skorzystały z tej formy wsparcia.

Gmina wspiera również uczniów szkół podstawowych pobierających naukę na terenie Gminy Zwierzyn. Uczniom, którzy są finalistami lub laureatami konkursów i olimpiad przedmiotowych ogłaszanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kuratora Oświaty i inne instytucje co najmniej na szczeblu wojewódzkim, w każdej dziedzinie, są finalistami lub laureatami konkursów w dziedzinach artystycznych co najmniej szczebla wojewódzkiego, są zdobywcami w klasyfikacji indywidualnej lub drużynowej w zawodach sportowych na szczeblu wojewódzkim - minimum III miejsca lub na szczeblu ogólnopolskim - minimum X miejsca, są finalistami, bądź uzyskali wyróżnienia i nagrody za osiągnięcia sportowe lub artystyczne o charakterze międzynarodowym, są reprezentantami kadry narodowej Wójt przyznaje Stypendium Wójta Gminy Zwierzyn.

Celem osiągnięcia lepszych rezultatów w pomocy rodzinom istnieje potrzeba zaangażowania wszystkich podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny na terenie Gminy Zwierzyn. Zintegrowane działania mogą być gwarancją wypracowania jednolitego systemu wspierania rodzin, co w efekcie doprowadzi do sytuacji, gdy rodziny będą funkcjonować na lepszym poziomie, z pełniejszym wykorzystaniem własnych zasobów przy okazjonalnym wsparciu instytucjonalnym.

W celu wsparcia rodziny utworzono 3 ośrodki wsparcia dla dzieci tj .światlice Podwórkowe w Gminie Zwierzyn w lokalizacjach Górki Noteckie, Gościmiec, Zwierzyn, każda oferuje 15 miejsc.

2.13.Pomoc społeczna

W ostatnich latach wzrasta liczba zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie. W celu prawidłowego wykonywania działań oraz utrzymania ciągłości pracy niezbędne jest utrzymanie względnie stałej liczby pracowników. Artykuł 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej nakłada na ośrodki pomocy społecznej obowiązek zatrudniania pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku- jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku- jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. GOPS w Zwierzynie spełnia ten warunek. W 2021 roku kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie liczyła 9osób, w tym: kierownik:1 osoba, pracownicy socjalni: 3 osoby, dział świadczeń rodzinnych: 3 osoby, asystent rodziny: 1 osoba, pracownik biurowy/opiekun osób starszych: 1 osoba.

Pomoc, jaką kieruje Ośrodek do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym to świadczenia pieniężne takie jak: zasiłki stałe, zasiłki okresowe, zasiłki celowe na zaspokojenie określonej potrzeby,

pomoc niepieniężną: schronienie, posiłek, usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne, pracę socjalną.

Wsparcie z pomocy społecznej w 2021 roku uzyskało 525 osób (w tym 216 wyłącznie w postaci pracy socjalnej), co stanowiło 12,15% wszystkich mieszkańców Gminy Zwierzyn. Odnosząc się do roku poprzedniego było to o 77 osób mniej. W Gminie Zwierzyn najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez GOPS w 2021 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba- 111 rodzin, niepełnosprawność- 72 rodziny, ubóstwo- 48 rodzin, bezrobocie- 38 rodzin, alkoholizm- 30 rodzin. Poniższe tabele przedstawiają formy, liczbę osób, liczbę i kwoty świadczeń korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2019-2021.

Tabela 6 Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w Gminie Zwierzyn przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2019-2021

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
	2019 rok			2020 rok			2021 rok		
Zasiłki stałe – ogółem	32	303	165 609	31	298	168 353	30	289	156 064
Zasiłki okresowe - ogółem	34	83	27 000	39	99	36 000	28	81	28 533
W tym przyznane z powodu:									
Bezrobocia	12	21	6 303	25	51	20 734	14	42	14 070
Długotrwałej choroby	16	35	11 389	8	16	5 304	5	15	7 210
Niepełnosprawności	10	27	9 308	10	32	9 962	11	24	7 253
Inne zasiłki celowe	99	X	57 858	121	X	72 610	106	X	72 098
W tym:									
Zasiłki specjalne celowe	30	39	5 821	34	55	9 367	31	47	6 546
Posiłek	122	12 191	56 397	104	10 149	62 287	77	6 817	41 723
Schronienie	0	X	0	2	X	1 510	2	X	6 820
Usługi opiekuńcze - ogółem	32	3 977	53 541	32	4 759	72 033	24	4 572	56 076
Odpłatność za pobyt w dps	11	110	333 269	11	119	370 724	10	106	334 139
Poradnictwo specjalistyczne (liczba osób w rodzinach)	6	X	X	9	X	X	51	X	X
Praca socjalna (liczba osób w rodzinach)	439	X	X	559	X	X	514	X	X

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie

W analizowanym okresie wzrosła liczba osób i kwota udzielonych zasiłków celowych na pokrycie kosztów gazu, energii, opłacenie czynszu, remontów, leczenia, zakupu odzieży, opału oraz niezbędnych przedmiotów użytku domowego. W roku 2019 wsparcia z tego tytułu udzielono w kwocie 57 858 zł dla 99 osób, zaś w 2021 roku gmina wydała na ten cel 72 098 zł przyznając to świadczenie 106 osobom. W stosunku do roku 2019 o 45 zmniejszyła się liczba osób, które otrzymały pomoc w formie posiłku (122 osoby w 2019 roku, 77 osób w 2021 roku). Zmniejszyła się również liczba osób, którym przyznano zasiłki okresowe. 34 osoby na kwotę 27 000 zł w 2019 roku skorzystały z tej formy pomocy, natomiast w 2021 roku wsparcia z tego tytułu udzielono 28 osobom na kwotę 28 533 zł. W 2019 roku najczęstszym powodem przyznania zasiłku okresowego była długotrwała lub ciężka choroba, natomiast w 2021 roku było to bezrobocie. W 2019 roku przyznano decyzją 32 osobom zasiłek stały w kwocie 165 609 zł, natomiast w roku 2021 udzielono tych świadczeń 30 osobom na kwotę 156 064 zł. Odpłatność za pobyt mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej w roku 2019 wyniosła 333 269 zł, gdzie 11 osobom przyznano świadczenia, natomiast w 2021 roku 10 osobom przyznano miejsce w DDP, gdzie kwota odpłatności stanowiła 334 139 zł. Liczba osób skierowanych do całodobowych ośrodków wsparcia to 2 osoby w 2020 i 2021 roku. W analizowanym okresie: 32 osoby były objęte usługami opiekuńczymi w 2019 i 2020 roku, 24 osoby w 2021 roku. Praca socjalna była świadczona w 2019 roku w 184 rodzinach liczących 439 osób, w 2020 roku w 262 rodzinach liczących 559 osób, natomiast w 2021 roku 252 rodzinach liczących 514 osób. Na przestrzeni ostatnich 3 lat wzrosła także liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego. W 2021 roku, na podstawie wydanych decyzji administracyjnych, liczba osób korzystających ze świadczeń wyniosła 209, natomiast w 2020 roku były to 264 osoby. Łącznie ze świadczeń pieniężnych w 2021 roku skorzystało 113 osób, w 2020 roku były to 132 osoby. Natomiast ze świadczeń niepieniężnych w 2021 roku skorzystały 103 osoby w 2020 roku było to 138 osób. Gmina Zwierzyn zapewniała również miejsca w noclegowniach i schroniskach dla bezdomnych poza obszarem gminy na podstawie zawartego porozumienia ze Stowarzyszeniem Pomocy Bliźniemu im. Brata Krystyna w Gorzowie. W 2021 roku z tego wsparcia skorzystały 2 osoby na kwotę 6 820 zł. Koszty ponoszone na rzecz rodzin zastępczych, w których przebywają dzieci z terenu Gminy Zwierzyn utrzymują się w przeciągu ostatnich lat na podobnym poziomie i w 2021 roku wyniosły 121 915,98 zł.

GOPS realizował do IV 2022 również wypłatę świadczenia 500+. Z uwagi na fakt, że od 1 lipca 2019 roku świadczenie to jest wypłacane również na pierwsze dziecko kwota udzielonego wsparcia dla mieszkańców gminy w 2020 roku wyniosła 4 629 102 zł, natomiast w 2021 roku było to 4 479 774 zł. Na przestrzeni ostatnich lat spadła kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami (628 767,34 zł w 2020 roku, 537 649,99 zł w 2021 roku). Liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych w 2020 roku wyniosła 43 na kwotę 171 930 zł, zaś w 2021 roku ze świadczeń alimentacyjnych skorzystało 45 osób o wartości 183 200 zł.

Pracownicy socjalni współpracowali z Powiatowym Urzędem Pracy w Strzelcach Krajeńskich w zakresie stosowania instrumentów rynku pracy wspierających podstawowe usługi rynku pracy (aktywizacja zawodowa), przewidziane dla osób bezrobotnych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2019-2021 był zasiłek stały. Najczęściej udzielaną formą pomocy niepieniężnej był posiłek. Z kolei wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna świadczona w celu poprawy funkcjonowania osób i rodzin.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie bierze udział w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz w realizacji programów finansowanych ze środków Unii Europejskiej. W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014- 2020 w Gminie Zwierzyn wydawane były artykuły spożywcze dla osób najbardziej potrzebujących zakwalifikowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie. Żywność transportowana była z Banku Żywności w Gorzowie Wielkopolskim, natomiast dystrybucją żywności na terenie Gminy Zwierzyn zajęło się Stowarzyszenie „STOLINA” w Zwierzynie.

2.14. Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Uchwałą Nr XXI/112/2016 z dnia 29 czerwca 2016 r. Rada Gminy Zwierzyn przyjęła Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Zwierzyn na lata 2016- 2022. Ponadto Wójt Gminy powołał członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w skład którego wchodzi przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie, Prokuratury Rejonowej, Komendy Powiatowej Policji w Strzelcach Krajeńskich, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Strzelcach Krajeńskich, NZOZ Zwierzyn, Kuratorów przy Sądzie Rejonowym, Szkoły Podstawowej Zwierzyn, Szkoły Podstawowej Gościmiec, Szkoły Podstawowej Górki Noteckie, Stowarzyszenia STOLINA, Pielęgniarki środowiskowej prowadzącej działalność na terenie Gminy Zwierzyn, Stowarzyszenia Wspierania Aktywności Lokalnej w Górkach Noteckich oraz Mieszkańców Brzezinki i Przysieki.

Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, bo niszczy od środka nie tylko rodzinę, ale przyczynia się do kryzysu społecznego, gdyż jest czynnikiem wzmacniającym występowanie patologii społecznych (uzależnień, przestępczości, wzrost liczby pacjentów służby zdrowia, spadek wydajności osób w wieku produkcyjnym itd.). Problem przemocy w rodzinie jest trudny do precyzyjnego określenia. Dane z sądu, prokuratury i policji pozwalają jedynie wskazać w pewnej mierze liczbę przypadków przemocy domowej, które znalazły się w kręgu zainteresowania danej instytucji. Zadaniem Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Zwierzyn jest diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia

przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których zaistniało zjawisko przemocy oraz rodzin zagrożonych jego wystąpieniem, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. Na terenie Gminy Zwierzyn pomocy osobom dotkniętym przemocą udziela: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Gminny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, Stowarzyszenie „Stolina”.

Osobom stosującym przemoc w rodzinie, objętych procedurą „Niebieskie Karty”, a także wskazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organy ścigania proponuje się udział w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie organizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku. Celem Programu jest psychoedukacja osób stosujących przemoc w rodzinie w kierunku zmian zachowań, redukcja zachowań przemocowych, zwiększenie kontroli nad zachowaniami agresywnymi, kształtowanie odpowiedzialności za popełniane czyny przemocowe, nauka nowych sposobów rozwiązywania problemów, trening umiejętności społecznych.

W Gminnym Punkcie Konsultacyjno- Informacyjnym w Zwierzynie porad udzielały psycholog w tym terapeuta uzależnień. Porady były udzielane w związku z zaburzeniami lękowymi, zaburzeniami depresyjnymi, kryzysem tożsamości, okresem dojrzewania, nadużywaniem alkoholu. Miały związek również ze wsparciem w procesie trzeźwienia jak i motywowaniem do podjęcia leczenia odwykowego i udzielaniem porad rodzicom w rozwiązywaniu trudności w kontaktach z dziećmi. Obejmowały problemy w rodzinie, porady dotyczące przemocy w rodzinie a także narkomanii.

Mieszkańcy Gminy Zwierzyn mogą korzystać także ze wsparcia Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Gorzowie Wielkopolskim. W gminie przeprowadzanych jest także szereg działań profilaktycznych: propagowanie i zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w zajęciach grupowych i konsultacjach z psychologiem, upowszechnianie informacji i zachęcanie sprawców przemocy do skorzystania z oferty Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Drezdenku, propagowanie wśród uczniów i klientów GOPS kampanii „Białej Wstążki”, w placówkach oświatowych realizowane są zajęcia i programy profilaktyczne mające na celu przeciwdziałanie agresji i przemocy.

Na terenie Gminy Zwierzyn swoje działania prowadzi również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień (GKRPU) powołana Zarządzeniem Nr WG.0050.7.2019 Wójta Gminy Zwierzyn z dnia 5 lutego 2019r. Realizując swoje zadania Komisja współpracuje z instytucjami i organizacjami o podobnych celach oraz szkołami, Policją i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Na terenie Gminy Zwierzyn realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025 wprowadzony Uchwałą NR

XLI/254/2022 Rady Gminy Zwierzyn z dnia 30 marca 2022 r. Jest dokumentem określającym działania, które będą realizowane w ramach własnych przedsięwzięć, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Opracowany jest on w oparciu o założenia Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i jest podstawą do realizacji zadań własnych gminy, określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z uwzględnieniem założeń Narodowego Programu Zdrowia i Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Głównym celem Gminnego Programu jest ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zwierzyn na lata 2022-2025 rok jest dostosowany do potrzeb mieszkańców gminy i uwzględnia lokalne możliwości jego realizacji.

Realizacja wielopłaszczyznowego i spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych zarówno problemem alkoholowym, jak i narkomanii czy przemocy w Gminie Zwierzyn, odbywa się m. in. poprzez:

- 1) Gminny Punkt Konsultacyjno- Informacyjny w Zwierzynie, w którym prowadzone są m.in.: dyżur wstępnego motywowania do podjęcia leczenia odwykowego, zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych, w tym sprawców przemocy, dyżur specjalisty w zakresie narkomanii, grupa wsparcia dla ofiar przemocy, dyżury pomocy psychologicznej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która pełni funkcje doradczo- konsultacyjne przy realizacji gminnego programu oraz podejmuje czynności zobowiązujące osoby uzależnione, będące często sprawcami przemocy, do poddania się leczeniu odwykowemu.
- 3) Funkcjonowanie Telefonu Zaufania, udzielającego porad i konsultacji w sytuacjach kryzysowych.
- 4) Prowadzenie 4 świetlic środowiskowych w ramach struktury Szkoły Podstawowej z zajęciami opiekuńczo-wychowawczymi, które obejmują opieką dzieci z rodzin wymagających wsparcia.
- 5) Realizację programów sportowych, pozalekcyjnych, zajęć dla dzieci i młodzieży przez szkoły, organizacje pozarządowe i kluby sportowe.
- 6) Prowadzenie działań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych służących wzmocnieniu kompetencji rodziców, w rodzinach zagrożonych przemocą, przez szkoły, placówki i instytucje oraz organizacje pozarządowe.

- 7) Organizację integracyjnych imprez szkolnych, w przedszkolach i w świetlicach środowiskowych, z udziałem rodziców i opiekunów dzieci skierowanych na umacnianie rodziny, promocję wartości rodzinnych, wspieranie i umacnianie więzi rodzinnych, poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne, rekreacyjne i sportowe oraz wspólną zabawę dzieci i rodziców.
- 8) Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 9) Prowadzenie wywiadów środowiskowych oraz udzielanie pomocy okresowej lub doraźnej rodzinom, zmagającym się z przemocą domową i alkoholizmem, przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie wynika, że w latach 2018-2021 alkoholizm był powodem korzystania ze wsparcia Ośrodka w 2019 roku przez 34 rodziny. W roku 2020 z powodu alkoholizmu udzielono pomocy 36 rodzinom. W 2021 roku wśród klientów Ośrodka odnotowano 30 rodzin, którym udzielono pomocy z powodu alkoholizmu.

Łączna kwota przeznaczona na działania GKRPU w 2019r. wynosiła 49.910.32zł, w 2020r. 43.609.87zł, natomiast w 2021r. 55.812,35zł. Środki te przeznaczone były m.in. na współfinansowanie konkursów organizowanych przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Drezdenku, Komendę Powiatową Policji w Strzelcach Krajeńskich, dyżury terapeutów, szkolenia, zakup materiałów profilaktycznych, sfinansowanie badań biegłych jak również wynagrodzenie członków Komisji.

Na dzień 1 stycznia 2019r. sprzedaż alkoholu prowadzono w 11 punktów sklepowych (na wynos) + 1 punkt gastronomiczny. Sprzedaż tą prowadziło 8 podmiotów posiadających stosowne zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Zwierzynie w 2020 roku spotkała się na swoich posiedzeniach 3 krotnie, a zespół do rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu spotkał się 6 krotnie. Do Komisji wpłynęło 20 wniosków w stosunku do osób, które nadużywają alkoholu (w tym 10 wniosków dotyczących nowych osób). Porównując rok 2021 GKRPU w Zwierzynie spotkała się na swoich posiedzeniach również 3 krotnie, a zespół do rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu spotkał się 5 krotnie. Do Komisji wpłynęło 15 wniosków w stosunku do osób, które nadużywają alkoholu (w tym 9 wniosków dotyczących nowych osób).

Szacunki Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), określają skalę zjawiska odnosząc się do poszczególnych kategorii osób zagrożonych tym zjawiskiem i szacując liczebność każdej z tych kategorii osób.

Tabela 7 Populacje osób u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) wg PARPA

Wyszczególnienie	Skala zjawiska	W Polsce 37,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmażonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	Około 1.330 osób: dorosłych i dzieci	Około 530 osób: dorosłych i dzieci

źródło: www.parpa.pl

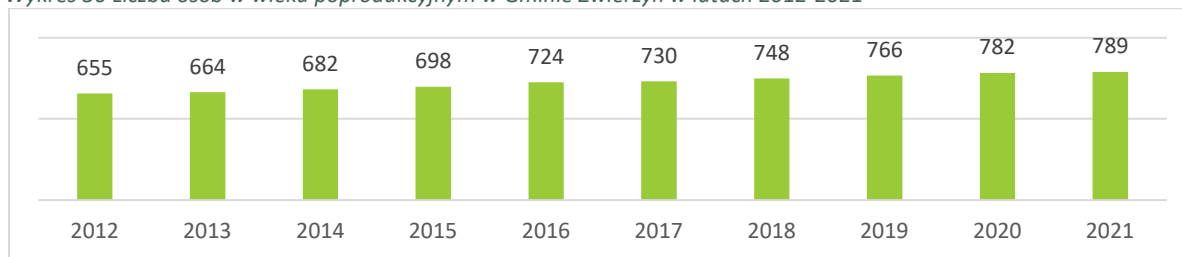
2.15. Bezdomność

Na terenie gminy nie ma placówek zapewniających miejsca noclegowe osobom bezdomnym. Udzielanie schronienia należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Do schroniska kierowane są osoby bezdomne na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ta forma wsparcia jest przeznaczona dla bezdomnych, którzy posiadają ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Gminy Zwierzyn. W 2020 GOPS koordynował pobyt 2 osób bezdomnych w placówkach zapewniających schronienie. W 2021 roku GOPS prowadził postępowania w sprawach związanych z udzielaniem schronienia również 2 osobom.

2.16. Seniorzy

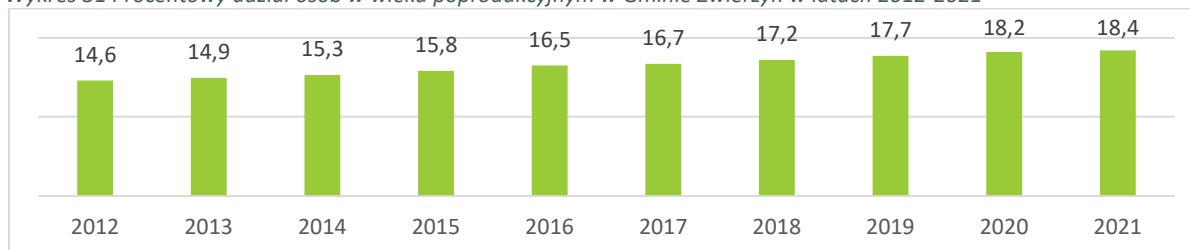
Jednym z głównych problemów z jakimi boryka się Gmina Zwierzyn jest starzejące się społeczeństwo. Na przestrzeni ostatnich 10 lat obserwuje się rosnący udział osób starszych w populacji mieszkańców Gminy Zwierzyn ogółem. W 2012 roku seniorzy stanowili 14,6% wszystkich mieszkańców, natomiast w 2021 roku było to już 18,4%. Dane demograficzne wskazują, że liczba osób starszych w społeczności lokalnej wzrasta z roku na rok. Jest to skutek wydłużania się trwania ludzkiego życia, postępu cywilizacyjnego i poprawy jakości życia. Niepokój budzi nie sam fakt wzrostu ilościowego starszej populacji, co wzrost jej udziału w strukturze ludności, powodowany spadkiem udziału osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w poniższych tabelach.

Wykres 30 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zwierzyn w latach 2012-2021

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 31 Procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zwierzyn w latach 2012-2021

źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego

Gmina ponosi wydatki związane z kosztami utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej (DPS). W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł koszty utrzymania 11 mieszkańców DPS na łączną kwotę 333 269 zł. Dla porównania w roku 2020 wydano kwotę 370 724 zł na utrzymanie również 11 mieszkańców, a w 2021 roku 334 139 zł na utrzymanie 10 seniorów. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej świadczone są usługi opiekuńcze przez wykwalifikowany w tym kierunku personel. Usługi opiekuńcze przyznawane są osobie, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przyznając usługi, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. W 2019 roku wsparciem w postaci usług opiekuńczych objęto 32 osoby na co przeznaczono w budżecie kwotę 53 541zł, w 2020 roku 32 osoby skorzystały ze wsparcia w formie usług opiekuńczych na kwotę 72 033 zł, natomiast w 2021 roku 24 osoby, co kosztowało gminę 56 076 zł.

Wszystkie ośrodki wsparcia dla seniorów zostały utworzone w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie, łącznie 61 miejsc stałego wsparcia.

W 2019 roku Gmina Zwierzyn pozyskała środki na utworzenie Klubu Seniora z Programu Senior +, który rozpoczął swoją działalność w 2022r. Z pozyskanych środków wyremontowano pomieszczenia na I piętrze Gminnego Ośrodka Kultury z przeznaczeniem na miejsce spotkań seniorów (klatka schodowa, korytarz, toalety, pokój dzienny- dawna sala kameralna, dwa pomieszczenia biurowe z przeznaczeniem na salę ćwiczeń oraz pomieszczenie kuchenne). Projekt swoim zakresem nie obejmował pomieszczeń pracowni muzycznej i plastyczno- ceramicznej. Dlatego podjęto decyzję o odnowieniu pomieszczeń ze

środków własnych Gminnego Ośrodka Kultury. Klub Seniora prowadzi działalność od stycznia 2020r. Placówka realizuje założenia rządowego Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2021- 2025. Uczestnikami „Klubu Seniora+ w Zwierzynie” są osoby nieaktywne zawodowo, które ukończyły 60 lat i są mieszkańcami Gminy Zwierzyn. Klub dysponuje 10 miejscami. Pobyt w Klubie jest nieodpłatny. Klub został utworzony w celu integracji i aktywizacji społecznej oraz zaspokajania potrzeb kulturalnych środowiska osób starszych w Gminie Zwierzyn. Jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 09:00 do 14:00 z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. Przynależność do Klubu Seniora+ jest dobrowolna i nieodpłatna. Celem i zadaniem Klubu jest rozpoznawanie potrzeb seniorów oraz rozwijanie ich zainteresowań, organizacja atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego poprzez stworzenie bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni, motywowanie seniorów do wspólnego spędzania czasu wolnego i zwiększania udziału w życiu społecznym, organizacja spotkań tematycznych w uzgodnieniu z członkami „Klubu Senior + w Zwierzynie”, zawieranie nowych znajomości, integracja rówieśnicza i międzypokoleniowa, współpraca z innymi Klubami Seniora i lokalnymi instytucjami, wypełnianie czasu wolnego osobom starszym, propagowanie kultury i sztuki, upowszechnianie zdrowego trybu życia.

W 2019 roku Gmina Zwierzyn pozyskała środki na utworzenie „Dziennego Domu Senior+ w Gościmcu”, który rozpoczął swoją działalność w 2022r. Dom czynny jest od poniedziałku do piątku, od godziny 7:30 do 15:30. Pobyt w Dziennym Domu jest nieodpłatny. Łącznie placówka oferuje 15 miejsc dla seniorów głównie osób z orzeczeniem w stopniu niepełnosprawności znacznym i umiarkowanym. „Dzienny Dom Senior+ w Gościmcu” realizuje zadania w szczególności w zakresie usług opiekuńczych, terapii zajęciowej grupowej i indywidualnej dla podtrzymania kondycji psychofizycznej, usług rehabilitacyjnych, zapewnienia posiłku, poradnictwa specjalistycznego, zaspokojenia potrzeb towarzyskich, rekreacyjnych i kulturalnych.

W roku 2021 w Gminie Zwierzyn w ramach projektu pn. „Rozwój usług opiekuńczych w Gminie Zwierzyn” realizowanego w ramach Osi priorytetowej 7 Równowaga społeczna, Działania 7.5. Usługi społeczne, powstały kolejne dwa Kluby Seniora w miejscowości Przysieka i Górecko. Ich stworzenie kosztowało ponad 900 000 zł z czego ponad 750 000 zł dołożyła Unia Europejska w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Lubuskie 2020. W placówkach znalazło się miejsce dla 36 osób niesamodzielnych lub niepełnosprawnych. Celem projektu jest zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych w zakresie przeciwdziałania osamotnieniu i marginalizacji osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w dwóch Klubach Seniora. Uczestnicy otrzymują posiłek, opiekę oraz różne formy aktywności dostosowane do ich potrzeb i możliwości. Seniorzy uzyskują też dostęp do konsultacji z lekarzami specjalistami.

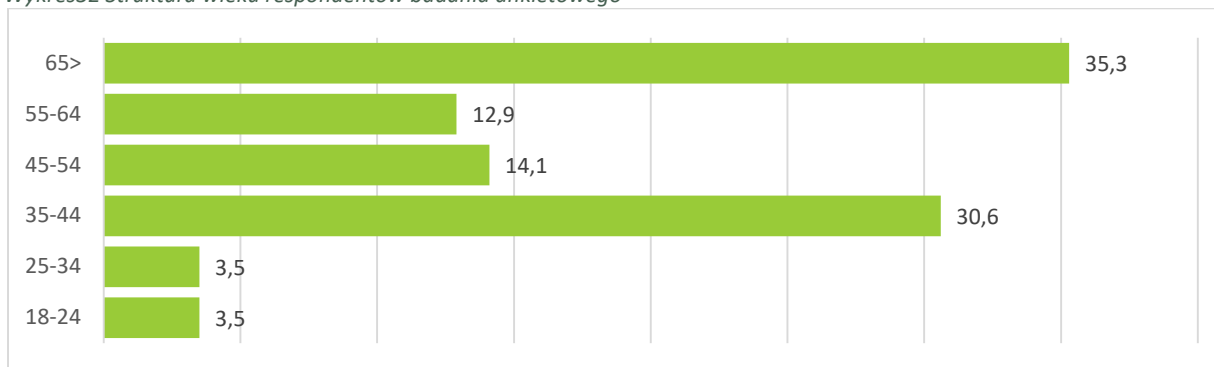
Na terenie gminy odbywają się zajęcia dla Seniorów: spotkania z cyklu „dorosłych klubów książki” (DKK), zajęcia z cyklu „Trening pamięci”, Letnia Akademia Uważności, Narodowe Czytanie „Moralności Pani Dulskiej”, Forum Kobiet Aktywnych, obchody Dnia Seniora, wernisaże wystawowe, spotkania autorskie, zajęcia chóru dla seniorów, sekcje kabaretowe i dziennikarskie i wiele innych.

W 2021 roku Gmina Zwierzyn dzięki pozyskaniu środków na projekt pn. "Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych", realizowanego w ramach Osi Priorytetowej II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 wdrożyła usługę indywidualnego transportu door-to-door. Użytkownikami usług transportu są mieszkańcy Gminy Zwierzyn, którzy ukończyli 18 lat i potrzebowali wsparcia w zakresie mobilności mający trudności w samodzielnym przemieszczaniu się. Do końca 2021 roku z usługi skorzystało 80 osób i wykonano 730 usług indywidualnego transportu. Usługa jest świadczona od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Najczęściej usługi transportu wykonywane są w celach aktywizacji społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej. Dowozy realizowane są do Gościmca, Zwierzyna, Górek Noteckich, Żółwina, Błotna, Gorzowa Wlkp., Strzelec Krajeńskich, Drezdenka, Gościmia. Najczęściej zlecane są usługi dowozów seniorów do Dziennego Domu Senior + w Gościmcu, do Klubu Senior + w Zwierzynie i Klubu Seniora AS w Zwierzynie. Na potrzeby Programu zatrudniono kierownicę i asystenta osób niepełnosprawnych a jednej z osób zatrudnionych w Urzędzie Gminy powierzono dodatkowe obowiązki dyspozytora.

2.17. Diagnoza problemów społecznych w ujęciu ankietowym

Wraz z rozpoczęciem prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy. Badanie służyło identyfikacji, przyczyn i skali występowania problemów społecznych, określeniu deficytów usług społecznych na terenie gminy, a także poczucia sprawczości jej mieszkańców oraz poziomu życia jaki prowadzą rodziny zamieszkujące gminę. Badanie zostało przeprowadzone poprzez formularz ankiety dostępny na stronie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (<https://zwierzyn.naszops.pl>). W przeprowadzonym badaniu uczestniczyło 89 osób, które w sposób kompletny wypełniły kwestionariusz. Ze względu na sondażowy charakter badania specyfika badanej populacji nie odzwierciedla w pełni struktury mieszkańców gminy tym niemniej uzyskane wyniki mają istotny walor badawczy pozwalający na wnioskowanie statystyczne. Poniżej szczegółowe przedstawianie wyników.

Wykres32 Struktura wieku respondentów badania ankietowego

źródło: opracowanie własne

Większość respondentów stanowiły kobiety (74,12%), a dominującą grupą w badaniu były osoby w przedziale 65>. Kolejną pod względem liczebności grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (30,6%). Najmniej liczną grupą respondentów były osoby w wieku 18-24 lat oraz 25-34 lata (3,5% badanych).

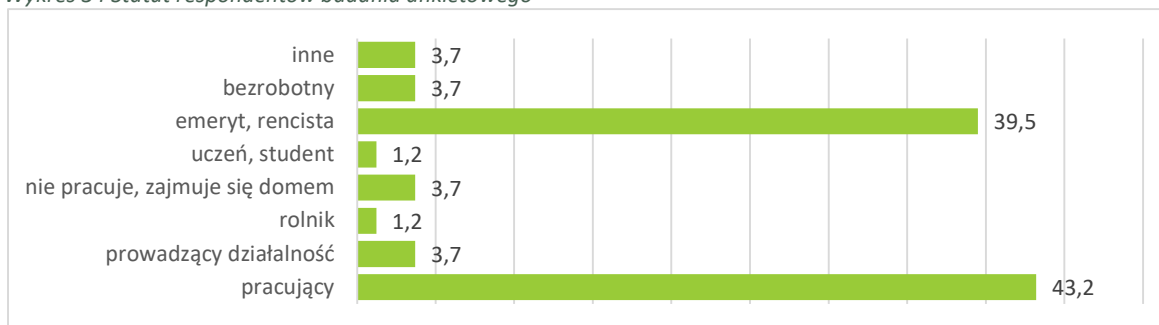
Wykres 33 Wykształcenie respondentów badania ankietowego

źródło: opracowanie własne

Z punktu widzenia wykształcenia najliczniejszą grupą były osoby legitymujące się dyplomem ukończenia studiów wyższych (30,9%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym (13,6%). Powyższy wykres obrazuje wykształcenie respondentów badania ankietowego.

Wykres 34 Statut respondentów badania ankietowego

źródło: opracowanie własne

Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowiły osoby pracujące 43,2%, najmniej liczną rolnicy i uczniowie/studenci 1,2%. 39,5% spośród respondentów jest emerytami/rencistami zaś 3,7% badanych prowadzi działalność gospodarczą, jest osobą bezrobotną, zajmuje się domem. Przedstawia to powyższy wykres.

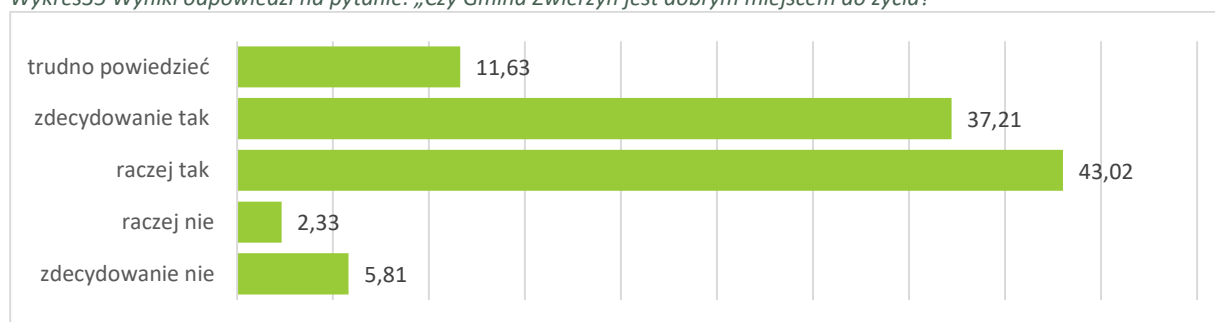
Pytania ankietowe dotyczyły między innymi oceny sytuacji społecznej w Gminie Zwierzyn. Poniżej szczegółowa analiza odpowiedzi respondentów.

Pytanie 1

Czy uważa Pan/Pani, że Gmina Zwierzyn jest dobrym miejscem do życia?

Z pośród wszystkich badanych najliczniejszą grupę stanowią osoby twierdzące, że Gmina Zwierzyn jest raczej dobrym miejscem do życia (43,02%), liczną grupę odpowiedzi (37,21%) stanowiły również odpowiedzi, że „zdecydowanie tak” Gmina Zwierzyn jest dobrym miejscem do życia. Najmniej liczną grupę stanowią osoby, które odpowiedziały „raczej nie” (2,33% badanych respondentów). Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres35 Wyniki odpowiedzi na pytanie: „Czy Gmina Zwierzyn jest dobrym miejscem do życia?”

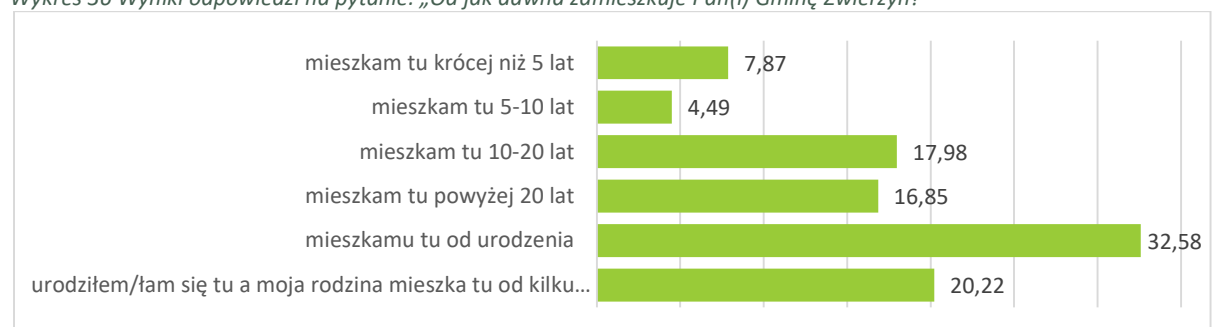

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Pytanie 2

Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) Gminę Zwierzyn?

Wykres 36 Wyniki odpowiedzi na pytanie: „Od jak dawna zamieszkuje Pan(i) Gminę Zwierzyn?”

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Najliczniejszą grupę spośród wszystkich badanych stanowią osoby, które mieszkają tu od urodzenia (32,58% badanych). Kolejną grupę stanowią osoby, które urodziły się tu a ich rodzina mieszka tu od kilku pokoleń (20,22%) Najmniej liczną grupę badanych stanowią osoby, które w Gminie Zwierzyn mieszkają 5-10 lat (4,49% badanych). Zebrana dane przedstawia poniższy wykres.

Pytanie 3

Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie Gminy, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność. Proszę odnieść się do każdej z kategorii.

Mieszkańcy Gminy Zwierzyn odnieśli się w tym pytaniu do 27 kategorii odnoszących się do oceny Gminy i oferty dostępnej na jej terenie. Respondenci mieli do wyboru odpowiedzi: bardzo źle- źle- ani dobrze ani źle- dobrze- bardzo dobrze. Oceniając możliwość znalezienia zatrudnienia na terenie gminy 41% respondentów zadeklarowało ocenę na poziomie ani dobrze, ani źle, 31% badanych określiło ją na poziomie źle. Dostępność miejsc spędzania wolnego czasu- place zabaw, skwery, miejsca zielone itp. oceniane są przez 45% badanych na poziomie dobrze, zaś 35%% badanych ocenia ją na poziomie ani dobrze ani źle. 43% ankietowanych uważa, że jakość środowiska naturalnego jest na dobrym poziomie. Najwięcej, bo 43% badanych dobrze ocenia możliwość rozwoju/prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy. 65% badanych ocenia poziom bezpieczeństwa w Gminie Zwierzyn jako dobry. 43% respondentów ocenia aktywność organizacji pozarządowych na poziomie dobrze. Aktywność mieszkańców w podejmowaniu wspólnych dążeń oceniona została przez 37% badanych na poziomie ani dobrze, ani źle. 54%badanych ofertę instytucji kultury oceniło na poziomie dobrze. 54% ankietowanych oceniło ofertę sportową i rekreacyjną na terenie gminy na poziomie dobrze. Dostępność przedszkoli i żłobków oceniana jest przez respondentów na poziomie 59% dobrze. 53% badanych ocenia na poziomie dobrym dostępność szkół dla młodzieży. 51% ankietowanych uważa, że dostępność miejsc usługowych i handlu jest dobra. 48% badanych oceniło źle dostępność na terenie Gminy Zwierzyn lokali gastronomicznych i kawiarni. 64% ankietowanych oceniło dobrze jakość obsługi w Urzędzie Gminy i jednostkach gminnych. Możliwość wynajmu/zakupu mieszkania wśród ankietowanych w 38% oceniana jest na poziomie źle, zaś możliwość załatwiania spraw urzędowych przez Internet w ocenie 51% ankietowanych oceniana jest na poziomie dobrze. Jakość skomunikowania z większymi miastami w ocenie 40% respondentów oceniana jest na poziomie dobrze. 41% badanych atrakcyjność turystyczną gminy ocenia na poziomie ani dobrze, ani źle. 41% respondentów źle ocenia możliwość rozwoju zawodowego w gminie. 57% badanych jakość i programy kierowane do dzieci i młodzieży ocenia na poziomie dobrym. Jakość oferty i programów kierowanych do seniorów przez 49% respondentów oceniana jest na poziomie bardzo dobrze. 52% badanych określa dostępność instytucji wsparcia dla osób potrzebujących jako dobrą. Dostępność infrastruktury gminy do potrzeb osób z niepełnosprawnością w opinii 44% badanych oceniana jest na poziomie ani dobrze, ani źle. 51% respondentów jakość szkolnictwa na terenie gminy oceniła na poziomie dobrze. Jakość i dostępność usług społecznych świadczonych na terenie gminy 54% respondentów oceniło na poziomie dobrze. 45% respondentów oceniła czystość na terenie gminy na poziomie dobrze. 46% respondentów dobrze ocenia otwartość władz na inicjatywy mieszkańców.

Pytanie 4

Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Gminy Zwierzyn?

W pytaniu otwartym respondenci pisali głównie o atrakcyjnym położeniu Gminy w otoczeniu lasów i jezior, dobra obsługa urzędników gminy, wysoką jakość środowiska naturalnego, dobre połączenie kolejowe, dobrą lokalizację, dobry dostęp do edukacji, kultury, zajęć dodatkowych dla dzieci, dostępność instytucji wsparcia dla seniorów, funkcjonowanie klubów seniora na terenie Gminy Zwierzyn, zajęcia dla dzieci w świetlicach wiejskich, funkcjonowanie Klubu Malucha. Ponadto część respondentów uwagę zwróciło na możliwość spędzania wolnego czasu na łonie natury oraz umiejętność pozyskiwania przez gminę środków na działania i inwestycje rozwijające gminę, dobrze działającą bibliotekę, straż pożarną, dostępność dworca PKP.

Pytanie 5

Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Gminy Zwierzyn ?

W pytaniu otwartym respondenci szczególną uwagę zwrócili na złą jakość dróg, brak miejsc dla osób z niepełnosprawnością, brak połączeń między innymi miejscowościami, brak miejsc pracy, zmienność kadry lekarskiej w Ośrodku Zdrowia, brak opieki medycznej oraz stomatologicznej finansowanej z NFZ, brak stacji paliw, słaby dostęp do pediatrii, brak lokali gastronomicznych i kawiarni, brak mieszkań, brak kanalizacji, brak oświetlenia.

Pytanie 6

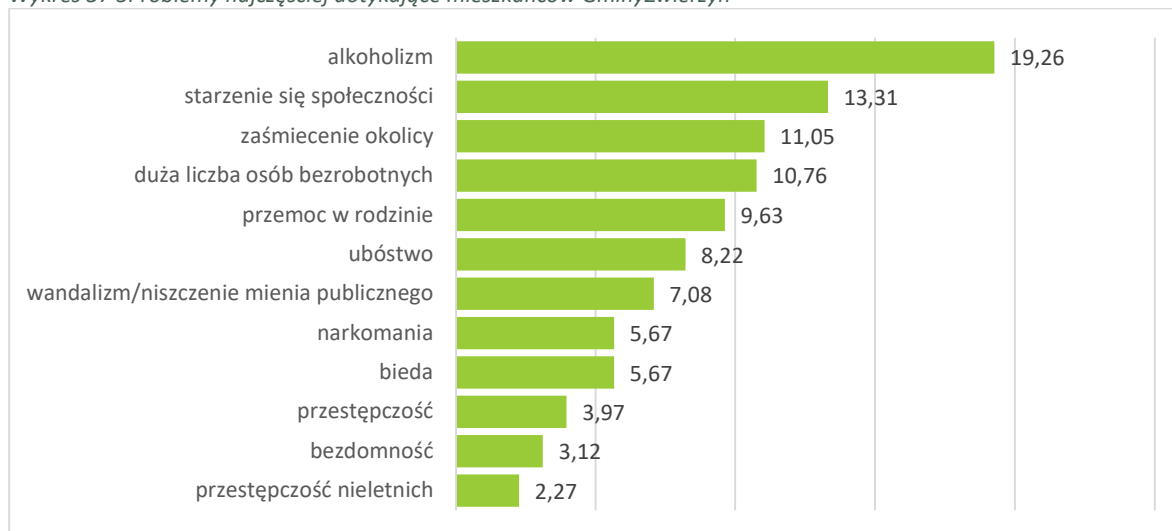
Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić, aby w Gminie Zwierzyn żyło się lepiej?

W opinii badanych, by w Gminie Zwierzyn żyło się lepiej należy poprawić infrastrukturę, stworzyć siłownię na świeżym powietrzu, miejsce do wspólnego biwakowania (grill), stworzyć lokale gastronomiczne na terenie gminy, zintensyfikować połączenia autobusowe, zadbać o wizerunek gminy, czystość i estetykę, postawić ławki i kosze na śmieci, zapewnić stałą obsługę odbioru śmieci, zatrudnić większą liczbę lekarzy, stworzyć nowe ścieżki rowerowe, wybudować mieszkania pod wynajem, stworzyć plażę na terenie jeziora w Przysiece, rozwinąć turystykę, utworzyć na terenie gminy ośrodek wczasowy, przyciągnąć inwestorów, stworzyć więcej miejsc pracy, zwalczać alkoholizm.

Pytanie 7

Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Zwierzyn: (można wskazać dowolną liczbę odpowiedzi).

Wykres 37 5 Problemy najczęściej dotykające mieszkańców Gminy Zwierzyn

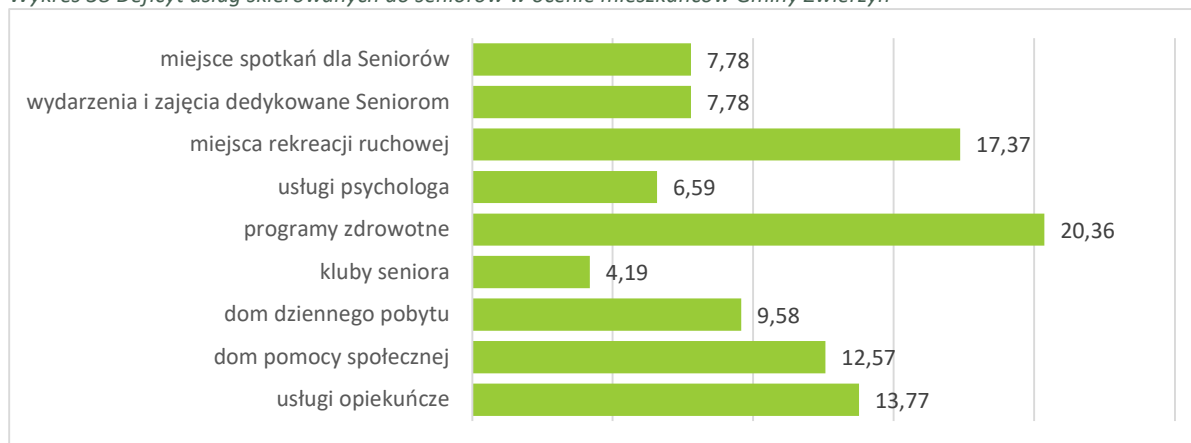
źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Jako największy problem mieszkańcy wskazali alkoholizm (19,26%) oraz starzenie się społeczności (13,31%). Do problemów, które dotyczą mieszkańców gminy respondenci zaliczyli również zaśmiecenie okolicy (11,05%) oraz dużą liczbę osób bezrobotnych (10,76%). Respondenci uwagę zwrócili również na przemoc występującą w rodzinie (9,63% odpowiedzi) oraz ubóstwo (8,22%). Badani zasygnalizowali również problem wandalizmu (7,08%), narkomanii (5,67%) i biedy (5,67%).

Pytanie 8

Jakich Pani/Pana zdaniem usług skierowanych do seniorów brakuje w Gminie Zwierzyn? (można wskazać dowolną ilość odpowiedzi)

Wykres 38 Deficyt usług skierowanych do seniorów w ocenie mieszkańców Gminy Zwierzyn

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Respondenci uważają, że na terenie gminy najbardziej brakuje programów zdrowotnych (20,36% badanych) oraz miejsc rekreacji ruchowej (17,37% badanych). 13,77% badanych twierdzi, że trzeba poszerzyć ofertę usług opiekuńczych, natomiast 12,57% respondentów uważa, że w Gminie Zwierzyn

istnieje potrzeba utworzenia domu pomocy społecznej. 7,78% badanych uważa, że brak jest miejsca spotkań dla Seniorów, tyle samo badanych twierdzi, że w gminie istnieje deficyt wydarzeń i zajęć dedykowanych Seniorom.

Pytanie 9

Co Pana/Pani zdaniem należałoby usprawnić, bądź wprowadzić aby Seniorom w Gminie Zwierzyn żyło się lepiej?

Respondenci uważają, że na terenie gminy najbardziej brakuje siłowni, miejsca na grilla, ławek, należy stworzyć podjazdy dla osób z niepełnosprawnością, uruchomić komunikację zamiejscową, powołać radę seniorów, zwiększyć dostępność do opieki zdrowotnej i specjalistów,

Pytanie 10

Czy uważa Pan(i), że ma Pan(i) realny wpływ na to, co dzieje się w Pani/Pana najbliższym otoczeniu (dzielnicy, miejscowości)?

Wykres 39 6Poczucie wpływu mieszkańców na to co dzieje się w ich okolicy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

42,5% z badanych ma poczucie, że ich głos ma znaczenie, ale nie zawsze są w stanie zmienić otoczenie. Niemniej jednak aż 9,6% wyraziła opinię, że ich głos i działania są istotne i mogą zmienić otoczenie. 28,8% badanych uważa, że ich głos nie ma znaczenia i nie wpływają na otoczenie. 19,2% respondentów czuje, że ich głos i działania są ważne, ale nie podejmują działań zamierzających do wprowadzenia zmian w otoczeniu.

Pytanie 11

Z poniższego katalogu odpowiedzi proszę wskazać te, które w istotny sposób utrudniają/uniemożliwiają Pani/Panu aktywność społeczną?

W opinii 19% respondentów przyczyną najbardziej uniemożliwiają aktywność społeczną jest brak odpowiednich połączeń komunikacyjnych oraz brak środków finansowych (12%). Kolejną zdaniem badanych przyczyną uniemożliwiającą mieszkańcom aktywność jest brak czasu (11%).

Pytanie 12

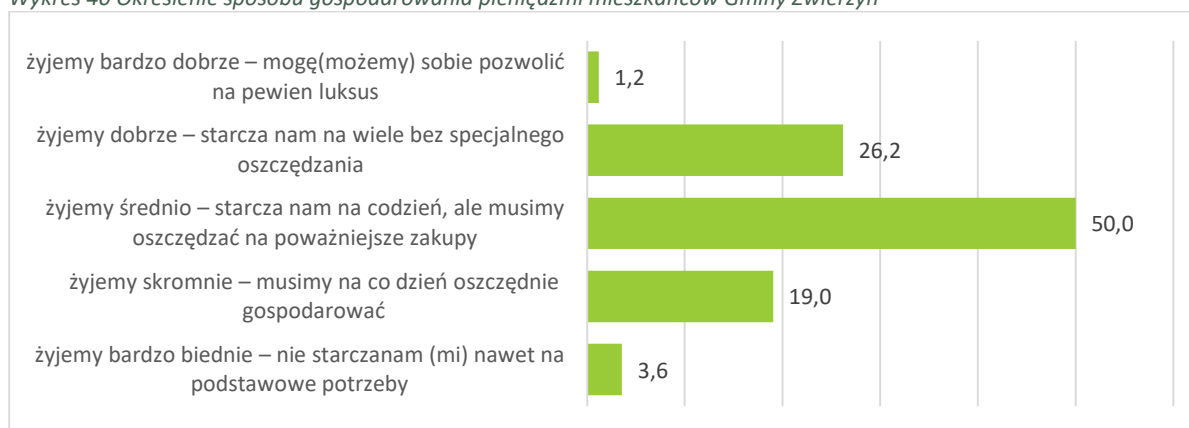
Jak ocenia Pan/Pani ogólny stan techniczny zamieszkiwanego mieszkania?

W 49% mieszkańców Gminy Zwierzyn ocenia stan swojego mieszkania na poziomie dobry, 29% uważa, że stan mieszkania wymaga odświeżenia i drobnych napraw, natomiast 18% respondentów uważa, że mieszkanie nie wymaga interwencji.

Pytanie 13

Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Wykres 40 Określenie sposobu gospodarowania pieniędzmi mieszkańców Gminy Zwierzyn

źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych

Mieszkańcy gminy określają w większości swój poziom życia „żyjemy średnio- starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy” (50%). 26,2% mieszkańców twierdzi, że „żyje im się dobrze- starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania”. 19% respondentów scharakteryzowało swój sposób gospodarowania pieniędzmi, jako „żyjemy skromnie- musimy na co dzień oszczędnie gospodarować”. 3,6% badanych respondentów określa swój sposób gospodarowania pieniędzmi jako „żyjemy bardzo biednie -nie starcza nam nawet na podstawowe potrzeby”, natomiast 1,2% badanych uważa, że „żyje im się bardzo dobrze- możemy sobie pozwolić na pewien luksus”. Można stwierdzić, że sytuacja materialna mieszkańców gminy w ogólnym ujęciu jest bardzo dobra.

2.18. Analiza SWOT

W ramach diagnozy dokonanej na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono również analizę SWOT. Umożliwiła ona identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych, posłużyły do opracowania, aktualizacji założeń polityki społecznej Gminy Zwierzyn na najbliższe lata. Zostały one przedstawione w Strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

OBSZAR PRIORYTETOWY I	WSPARCIE OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH
OBSZAR PRIORYTETOWY II	RODZINA I INTEGRACJA SPOŁECZNA
OBSZAR PRIORYTETOWY III	PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej Gminy Zwierzyn.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

S (Strengths)	mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,
W (Weaknesses)	słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,
O (Opportunities)	szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,
T (Threats)	zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje wytypowane 3 obszary priorytetowe.

OBSZAR PRIORYTETOWY I WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie Dziennego Domu Senior+ w Gościmcu. • Funkcjonowanie trzech Klubów Seniora w Zwierzynie, Przysieci i Górecku. • Usługa transportu door- to- door. • Specjalistyczna kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie. • Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych. • Realizacja programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”. • Realizacja programu „Pomoc w domu”. • Realizacja projektu ze środków PFRON w ramach Modułu IV dla osób z niepełnosprawnością. • Objęcie osób z niepełnosprawnością opieką i usługami świadczonymi przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Starym Kurowie. • Działalność Gminnego Ośrodka Kultury „Jutrzenka”. • Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa”. 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa. • Brak programów zdrowotnych dla seniorów. • Mała dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy. • Nie wystarczający system wsparcia dla osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych. • Brak wystarczającej oferty zajęć skierowanych do osób niepełnosprawnych. • Niskie poczucie sprawczości wśród seniorów i osób niepełnosprawnych. • Trudności w dotarciu z ofertą do osób starszych. • Niechęć osób starszych do wychodzenia z domu i zaangażowania się w działania adresowane do nich. • Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców gminy. • Pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny. • Niska samodzielność i inicjatywność części seniorów. • Ograniczone możliwości działań w zakresie zapobiegania problemowi ubóstwa osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych.

OBSZAR PRIORYTETOWY I
WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie Rady Seniorów i Osób z niepełnosprawnością. • Rozszerzenie działań podnoszących aktywne formy spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i osoby niepełnosprawne. • Zwiększanie wachlarza form wsparcia osób niepełnosprawnych. • Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS skierowanych do osób starszych, niesamodzielnych i niepełnosprawnych. • Możliwość uzyskania przez osoby starsze i niepełnosprawne pomocy ze strony rodziny. • Rosnąca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych. • Istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością. • Korzystanie z Warsztatów Terapii Zajęciowej osób niepełnosprawnych z terenu Gminy Zwierzyn w Strzelcach Krajeńskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt słabo rozwinięty w regionie sektor pozarządowy działający na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnością. • Zwiększająca się potrzeba usług opiekuńczych dla osób starszych, osób niepełnosprawnych. • Zwiększająca się liczba osób starszych wymagających całodobowej opieki. • Niskie świadczenia emerytalno-rentowe. • Zanikanie modelu rodzin wielopokoleniowych. • Niski udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych. • Nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna. • Zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia. • Pogłębiające się zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. • Wykluczenie cyfrowe, wobec postępującej informatyzacji usług publicznych seniorów i osób z niepełnosprawnością. • Nieradzenie sobie osób ciężko niepełnosprawnych od urodzenia po śmierci opiekunów.

**OBSZAR PRIORYTETOWY II
RODZINA I INTEGRACJA SPOŁECZNA**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie opieki żłobkowej i przedszkolnej na terenie gminy. • Oferta edukacyjna Gminnego Ośrodka Kultury „Jutrzenka”. • Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Uzależnień. • Zapewnienie pomocy rodzinom w formie asystenta rodziny. • Prowadzenie działań aktywizujących społeczność lokalną. • Bogata oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. • Współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej m.in. z placówkami oświatowymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnych działań na rzecz mieszkańców gminy. • Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych. • Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej. • Działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. • Rozwijanie i poszerzanie dla dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego. • Efektywna praca socjalna pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. • Pomoc psychologiczna i terapeutyczna dla rodzin w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Długotrwała lub ciężka choroba jako główny powód korzystania przez rodziny z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. • Problemy finansowe i ubóstwo części rodzin. • Dysfunkcje w rodzinach wynikające w szczególności z problemów opiekuńczo-wychowawczych. • Występujący problem sięgania po alkohol, papierosy, narkotyki, inne używki wśród mieszkańców gminy. • Zbyt małe zaangażowanie we współpracę służb medycznych. • Brak mieszkań chronionych na terenie gminy.

**OBSZAR PRIORYTETOWY II
RODZINA I INTEGRACJA SPOŁECZNA**

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzanie działań pomocowych dla rodzin, dzieci i młodzieży. • Funkcjonowanie na terenie gminy świetlic podwórkowych dla dzieci i młodzieży. • Profilaktyka dzieci i młodzieży w temacie uzależnień i używek. • Zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców co do zagrożeń związanych z uzależnieniami. • Pomoc w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów i kryzysów w rodzinie. • Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS na rzecz dzieci i rodzin. • Rozwój infrastruktury służącej rodzinom z dziećmi. • Zatrudnienie kadry specjalistycznej ds. pomocy rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Społeczne przyzwolenie na alkohol. • Pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie funkcji rodziny przez instytucje. • Zaburzona komunikacja w relacjach w rodzinie. • Zjawisko „eurosieroctwa” . • Demoralizacja dzieci i młodzieży. • Brak jednoznacznej negacji dla zjawiska przemocy w rodzinie.

**OBSZAR PRIORYTETOWY III
PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU
I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Specjalistyczna kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej doświadczona w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. • Podejmowanie, przy współpracy z PUP Strzelce Krajeńskie skutecznych działań na rzecz ograniczenia bezrobocia w gminie, m.in. organizowanie kursów i stażu umożliwiających nabycie doświadczenia zawodowego i przekwalifikowanie. • Funkcjonowanie Centrum Integracji Społecznej o profilach: opiekuńczo-porządkowy i porządkowo-ogrodniczy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych. • Dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia społecznego. • Ograniczona i zbyt mała liczba powstających nowych miejsc pracy. • Niewystarczająca umiejętność efektywnego zarządzania gospodarstwem domowym. • Brak komunikacji miejskiej do sąsiednich miast. • Brakuje specjalistycznej kadry opiekuńczo-asystenckiej.

**OBSZAR PRIORYTETOWY III
PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU
I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie gminy sprzyjające rozwojowi sektora turystycznego, agroturystyki i usług dających miejsca pracy . • Profesjonalnie przygotowana i kompetentna kadra gotowa do świadczenia usług na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem. • Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS. • Podejmowanie działań mających na celu efektywną aktywizację społeczno-zawodową osób niepracujących wcześniej i poszukujących pracy, mających problem z samodzielnym poszukiwaniem, utrzymaniem pracy. • Aktywne poszukiwanie pracy przez bezrobotnych. • Działalność Centrum Integracji Społecznej. • Możliwość podejmowania pracy sezonowej np. w rolnictwie. • Wzmocnienie potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych z sektorem niepublicznym w obszarze pomocy społecznej i integracji, w tym współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z instytucjami rynku pracy. • Utrzymanie wsparcia materialnego dla rodzin. • Utworzenie spółdzielni socjalnej, która zajmowałaby się przygotowywaniem posiłków dla potrzebujących mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy braku zatrudnienia dodatkowej kadry. • Ograniczony potencjał inwestorów w regionie. • Małą ilość podmiotów ekonomii społecznej w gminie. • Pogłębianie się różnic w poziomie życia ludności. • Migracja mieszkańców w celach zarobkowych do większych miast. • Nasilanie się negatywnych społecznych skutków wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym pozostających bez pracy. • Dziedziczenie bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego. • Odptyw ludzi w wieku produkcyjnym, w tym wysoko wykwalifikowanych. • Niekorzystne tendencje demograficzne (starzenie się mieszkańców). • Ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież.

Wnioski z diagnozy

Gmina Zwierzyn, podobnie jak inne samorządy w Polsce, staje przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi z uwarunkowań lokalnych, jak i wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno- polityczno- gospodarczej. Czynnikiem zewnętrznym mającym istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie Zwierzyn są przede wszystkim starzenie się społeczeństwa gminy, migracje- zwłaszcza ludzi młodych, niekorzystne zmiany w obszarze podstawowych wartości skutkujących rozpadem rodzin. Mając na względzie oddziaływanie i problemy gospodarcze, lokalna polityka społeczna w Gminie Zwierzyn musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, uzależnienia, zmiany w strukturze rodziny, by zapewnić swoim mieszkańcom możliwie jak najlepsze warunki do życia.

Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w gminie oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających się problemów, uwzględniając zagrożenia, ale przede wszystkim biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalne prognozuje się:

- utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom,
- występowanie niewystarczającej oferty systemu opieki zdrowotnej, brak dostępności lekarzy specjalistów,
- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych i z niepełnosprawnością,
- zmianę struktury mieszkańców Gminy Zwierzyn (wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym),
- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych i z niepełnosprawnością,
- brak miejsc aktywności ruchowej spędzania wolnego czasu dla seniorów,
- potrzebę ściągnięcia inwestorów i pozyskania nowych miejsc pracy,
- potrzebę rozbudowy oferty turystycznej i bazy gastronomicznej na terenie gminy,
- niewystarczającą jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym,
- izolację komunikacyjną poza obszar gminy mieszkańców, którzy nie posiadają własnego środka transportu,
- potrzebę niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy,
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe dla rodzin,

- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci,
- występowanie osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia,
- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty osobom starszym, z niepełnosprawnością oraz rodzinom,
- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej,
- zapotrzebowanie na specjalistyczną kadrę opiekuńczo- asystencką,
- potrzebę stworzenia mieszkań chronionych.

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń mieszkańców gminy.

Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna. Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczności lokalnej. Wdrożenie strategii spowoduje między innymi:

- powstanie infrastruktury służącej mieszkańcom gminy,
- rozwój oferty usług opieki zdrowotnej i programów zdrowotnych dla wszystkich grup społecznych, poprzez stworzenie przestrzeni dla działalności zdrowotnej w gminie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- poprawę jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnością,
- stworzenie miejsca na potrzeby aktywizacji osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnością (Dzienny Dom Pomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej),
- rozwój sektora ekonomii społecznej w gminie działającego w branży pomocy społecznej,
- aktywizację osób samotnych, pozbawionych opieki i wsparcia,
- zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla rodzin i seniorów,
- rozwinięcie systemu usług opiekuńczych, pomocy sąsiedzkiej oraz rozwój wolontariatu,
- poprawę bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy oraz poprawę warunków ich życia,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- utworzenie mieszkań chronionych na terenie gminy,

- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży poprzez podnoszenie standardów opieki, wsparcia, kształcenia oraz zapewnienia atrakcyjności nauczania,
- zatrudnienie brakującej kadry systemu pomocy społecznej.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli władz samorządu.

III. REALIZACJA STRATEGII

3.1. Misja i wizja Strategii

Podsumowując przeprowadzoną diagnozę problemów społecznych Gminy Zwierzyn oraz biorąc pod uwagę analizę sytuacji społecznej, identyfikację obszarów problemowych, wnioski i prognozy dotyczące problemów społecznych zdefiniowano koncepcję strategiczną ukierunkowaną na rozwiązywanie problemów społecznych zidentyfikowanych na obszarze Gminy Zwierzyn. Na tej podstawie zdefiniowano MISJĘ Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

MISJA Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

„Gmina Zwierzyn jako miejsce przyjazne, podnoszące poziom i jakość życia mieszkańców, sprzyjające integracji społecznej, rozwojowi i aktywności społeczno- zawodowej i edukacyjnej mieszkańców”

Powyższa misja jest skorelowana z aktualnie wprowadzoną misją Strategii Rozwoju Gminy Zwierzyn na lata 2022-2030, ma urzeczywistnić zaproponowane rozwiązania, które będą wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami jak również będzie służyć eliminacji negatywnych zjawisk społecznych.

Komplementarna względem misji jest WIZJA społecznej sfery rozwoju gminy, w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, która formułowana jest następująco:

WIZJA Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

„Gmina Zwierzyn oferująca wysoką jakość usług społecznych, przeciwdziałająca wykluczeniu społecznemu i zaspokajająca potrzeby mieszkańców”

Tak sformułowana wizja za największe wyzwanie uznaje wspomaganie potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zakłada stworzenie wielopłaszczyznowego i zintegrowanego systemu wsparcia, który zachęca do wprowadzania nowych rozwiązań wspomagających rozwój polityki społecznej gminy.

Przepisy ustawy o pomocy społecznej nakreślają działania instytucji społecznych w wymiarze ogólnym. Koncentrując się na uwarunkowaniach i możliwościach lokalnych Gminy Zwierzyn można nakreślić cele trafiając w bezpośrednie potrzeby mieszkańców gminy. Przede wszystkim, należy się skupić na

konieczności zaspokojenia niezbędnych potrzeb osób i rodzin oraz umożliwić im bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka doprowadzając do możliwie pełnego usamodzielnienia oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym. Kolejnym czynnikiem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawania takim sytuacjom.

Wypełnienie powyżej sformułowanej misji i wizji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej.

3.2. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań

Dla każdego z obszarów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030 określony został cel strategiczny, przypisane mu cele operacyjne oraz zespół kierunków działań. Wszystkie cele wynikają bezpośrednio z diagnozy sytuacji społecznej i przeprowadzonej analizy SWOT.

OBSZAR PRIORYTETOWY I

WSPARCIE OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację. Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom starszym i z niepełnosprawnością poprawi ich sytuację. W związku z tym, należy skoncentrować szczególną uwagę na przeciwdziałaniu izolacji, osamotnieniu osób starszych i osób z niepełnosprawnością. Istotna jest poprawa jakości życia seniorów i osób z niepełnosprawnością w gminie, ich komfortu życia w zakresie kondycji ruchowej i psychicznej. Ważną potrzebą jest zapewnienie programów zdrowotnych dla seniorów oraz zwiększenie ich dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy. Istotne jest również zwiększenie liczby seniorów, którzy uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych, edukacyjnych i profilaktycznych organizowanych w gminie oraz zwiększenie komfortu i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych poprzez uwzględnienie potrzeb osób starszych. Niezwykle ważnym aspektem jest również podjęcie działań zwiększających świadomość społeczną na temat potrzeb osamotnionych seniorów w gminie.

CEL STRATEGICZNY I**ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM, NIESAMODZIELNYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM****CEL OPERACYJNY I.1****STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i świadczeń socjalnych dla osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnością	GOPS, samorząd gminny, NGO	– Liczba udzielonych świadczeń – Liczba osób objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Rozwój systemu wsparcia pozainstytucjonalnego na rzecz osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnością	GOPS, samorząd gminny, NGO,	– Liczba osób objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Realizacja przedsięwzięć wspomagających osoby starsze w samodzielnym zaspokajaniu potrzeb, zmniejszających skalę ich uzależnienia od otoczenia i instytucjonalnej pomocy	GOPS, samorząd gminny, NGO	– Liczba osób objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Tworzenie warunków umożliwiających włączenie potencjału rodziny, znajomych i bliskiego otoczenia w działania wspierające osoby starsze, niesamodzielne i z niepełnosprawnością	GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	– Liczba rodzin objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Diagnoza i monitoring sytuacji osób starszych oraz z niepełnosprawnością i ich rodzin	GOPS, samorząd gminny, NGO	– Liczba rodzin zdiagnozowanych do wsparcia – Liczba rodzin objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL OPERACYJNY I.2**PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH I PROBLEMACH LUDZI STARSZYCH, NIESAMODZIELNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH**

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnością	GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	– Liczba spotkań – Liczba osób - uczestników – Liczba materiałów promocyjnych – Liczba kampanii	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL STRATEGICZNY I**ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM, NIESAMODZIELNYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM**

2.	Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia oraz realizacja kampanii na rzecz tworzenia warunków do rozwijania aktywności fizycznej i umysłowej seniorów	GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO, NZOZ	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba kampanii – Liczba zorganizowanych spotkań – Liczba osób - uczestników 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
CEL OPERACYJNY I.3				
STWORZENIE OSOBOM STARSZYM, NIESAMODZIELNYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM WARUNKÓW DO AKTYWNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ				
KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej dla osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnością	GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zajęć – Liczba osób korzystających z zajęć 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Integracja ze społeczeństwem oraz aktywne uczestnictwo w realizacji programów mających bezpośredni wpływ na warunki życia seniorów, osób niesamodzielnych i z niepełnosprawnością	GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób starszych, niesamodzielnych, z niepełnosprawnością biorąca udział w aktywnej integracji 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
GRUPY DOCELOWE:		Seniorzy, Osoby niesamodzielne, Osoby z niepełnosprawnością, Rodziny osób starszych, niesamodzielnych z niepełnosprawnością, Otoczenie osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnością		
TERMIN REALIZACJI:		2023 rok – 2030 rok		
EFEKTY I KORZYŚCI Z REALIZACJI CELU:		lepszą jakość funkcjonowania osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnością w środowisku lokalnym efektywniejszy udział osób starszych, niesamodzielnych i z niepełnosprawnością w życiu społecznym wyższy standard świadczonych usług rozszerzenie współpracy instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy osobom starszym, niesamodzielnym i z niepełnosprawnością ograniczenie skutków starości i niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych i podnoszenia poziomu wiedzy w społeczności lokalnej		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:		Budżet gminy, samorządowy, centralny Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Fundusz Pracy		

CEL STRATEGICZNY I

ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY OSOBOM STARSZYM, NIESAMODZIELNYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM

Fundusze zewnętrzne: m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy
organizacje pozarządowe
sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni)

Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, niepełnosprawność, długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin. Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem. Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia. Dużym utrudnieniem w prowadzeniu aktywnej pomocy społecznej jest niewielka ilość organizacji pozarządowych obejmująca swym zasięgiem teren Gminy Zwierzyn. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania problemów społecznych stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY II RODZINA I INTEGRACJA SPOŁECZNA

CEL OPERACYJNY II.1 ZINTEGROWANE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE I EDUKACYJNO- WYCHOWAWCZE

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich	Policja, samorząd gminny, NGO, placówki oświatowe	- Liczba prelekcji, pogadań - Liczba udzielonych porad - Liczba osób objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Podejmowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych dotyczących przestępczości	Policja, samorząd gminny, NGO, placówki oświatowe	- Liczba prelekcji, pogadań - Liczba działań informacyjnych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego	GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	- Liczba zrealizowanych działań - Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Realizacja profilaktyki alkoholowej na terenie gminy	GKRPU, GOPS, NGO, samorząd gminny, placówki oświatowe	- Liczba osób korzystających - Liczba odbytych konsultacji	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Gminny Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, NGO, samorząd gminny, placówki oświatowe	- Liczba działań profilaktycznych - Liczba procedur „Niebieskie Karty”	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL OPERACYJNY II.2 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY POMOCOWEJ

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Rozwój dotychczasowej oferty instytucji pomocowych w oparciu o dodatkowe środki i programy	GOPS, NGO, samorząd gminny	- Liczba nowych ofert	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Rozwój form pracy z dziećmi i młodzieżą, m.in. w ramach świetlic, zajęć edukacyjnych i kulturalnych	GOPS, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	- Liczba zorganizowanych spotkań - Liczba uczestników	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL STRATEGICZNY II RODZINA I INTEGRACJA SPOŁECZNA

CEL OPERACYJNY II.3 TWORZENIE SYSTEMU WSPARCIA INSTYTUCJI RODZINY

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Praca socjalna prowadzona w kooperacji GOPS ze szkołami, służbą zdrowia, sądem, policją, kuratorem, aby zniwelować zaniedbania	GOPS, placówki oświatowe, sąd, policja, NGO, samorząd gminny	– Liczba osób objętych pracą socjalną	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.	GOPS, placówki oświatowe, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Kultury, NGO, samorząd gminny, osoby fizyczne	– Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, pomoc stypendialną	GOPS, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	– Liczba dzieci korzystających ze wsparcia – Liczba udzielonych stypendiów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
GRUPY DOCELOWE:		Dzieci, młodzież, rodziny, mieszkańcy Gminy Zwierzyn		
TERMIN REALIZACJI:		2023 rok – 2030 rok		
EFEKTY I KORZYŚCI Z REALIZACJI CELU:		<p>Wzrost integracji społecznej mieszkańców gminy</p> <p>Ograniczenie przestępczości wśród młodocianych</p> <p>Wzrost oferty edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i mieszkańców gminy</p> <p>Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,</p> <p>Zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie</p> <p>Stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży poprzez podnoszenie standardów opieki, wsparcia, kształcenia oraz zapewnienia atrakcyjności nauczania</p>		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:		<p>Budżet gminy, samorządowy, centralny</p> <p>Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych</p> <p>Fundusz Pracy</p> <p>Fundusze zewnętrzne: m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy</p> <p>organizacje pozarządowe</p> <p>sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni)</p>		

OBSZAR PRIORYTETOWY III

**PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I
WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego.

Wzrost kosztów utrzymania i spadku siły nabywczej pieniądza powoduje, że osoby nie tylko bezrobotne, ale również aktywne zawodowo, w szczególności mające na utrzymaniu osoby zależne, zmuszone są do korzystania z pomocy społecznej. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się osoby bezrobotne, uzależnione, bezdomne, opuszczające zakład karny, mające problemy ze zdrowiem psychicznym.

Konsekwencją społeczną jest między innymi ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych. W ramach rozwiązań przyczyniających się do ograniczania obszarów wykluczenia społecznego wskazane jest podejmowanie działań aktywizujących i integrujących społecznie i zawodowo wskazane grupy społeczne.

CEL STRATEGICZNY III PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

CEL OPERACYJNY II.1

TWORZENIE WARUNKÓW DO ROZWOJU ZAWODOWEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Podejmowanie działań zabezpieczająco-pomocowych na rzecz osób w trudnej sytuacji materialno-życiowej i ich rodzin	GOPS, samorząd gminny, NGO	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba udzielonych świadczeń pieniężnych – Liczba osób objętych pracą socjalną 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy oraz instytucji pomocy społecznej	GOPS, samorząd gminny, NGO, firmy lokalne	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zawartych partnerstw/porozumień – Liczba podjętych działań/inicjatyw 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Wspieranie działań i programów aktywizacji społecznej i zawodowej w pokonywaniu bezradności klientów pomocy społecznej	GOPS, placówki oświatowe, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zrealizowanych lub wspartych w realizacji programów – Liczba zorganizowanych działań promocyjnych 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4.	Wspieranie działań w zakresie pomocy prawnej lub psychologicznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	GOPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób korzystających – Liczba odbytych konsultacji 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5.	Pobudzanie i wzmacnianie systemu motywacji oraz przekazywanie praktycznych umiejętności w celu aktywnego poruszania się na rynku pracy	GOPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób objętych programem wsparcia 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
6.	Budowanie i wzmacnianie kompetencji oraz zachowań społecznych u osób i rodzin z problemem bezrobocia	GOPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób/rodzin objętych wsparciem 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL OPERACYJNY II.2

WYKORZYSTANIE INSTRUMENTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ W PROCESIE WŁĄCZANIA OSÓB WYKLUCZONYCH NA RYNEK PRACY

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Wsparcie inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii społecznej	GOPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych kampanii – Liczba materiałów promocyjnych 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Finansowanie zadań CIS, stowarzyszeń działających na rzecz osób wykluczonych zawodowo	GOPS, PUP, NGO, samorząd gminny	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych spotkań – Liczba uczestników 	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

CEL STRATEGICZNY III**PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU****CEL OPERACYJNY II.3****ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO ORAZ STWARZANIE MIESZKAŃCOM GMINY WARUNKÓW DO ROZWOJU**

KIERUNKI DZIAŁAŃ		REALIZATORZY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁA DANYCH
1.	Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.	GOPS, PUP, NGO, samorząd gminny	– Liczba rodzaju zajęć – Liczba osób korzystających z zajęć	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2.	Podjmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy	GOPS, PUP, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	– Liczba osób objętych pracą socjalną – Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3.	Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, pomoc stypendialną	GOPS, placówki oświatowe, samorząd gminny, NGO	– Liczba dzieci korzystających ze wsparcia – Liczba udzielonych stypendiów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
GRUPY DOCELOWE:		Osoby bezrobotne, Rodziny osób bezrobotnych, Środowisko osób bezrobotnych		
TERMIN REALIZACJI:		2023 rok – 2030 rok		
EFEKTY I KORZYŚCI Z REALIZACJI CELU:		Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego Podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie walki z bezrobociem Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych		
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:		Budżet gminy, samorządowy, centralny Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Fundusz Pracy Fundusze zewnętrzne: m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy organizacje pozarządowe sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni)		

3.3. Harmonogram, monitoring i ewaluacja Strategii

Harmonogram wdrażania Strategii

Zaktualizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030 obejmuje zasięgiem czasowym okres ośmiu najbliższych lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszym opracowaniu dotyczą najistotniejszych problemów występujących w gminie. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga zintegrowanych działań wszelkich instytucji oraz organizacji pozarządowych, wolontariuszy, jak i samych zainteresowanych.

Harmonogram wdrażania niniejszej Strategii obejmuje:

ETAP	Działanie	Termin
ETAP I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Zwierzyn o przyjęciu do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030	IV kwartał 2022 r.
ETAP II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	2023r. –2030r.
ETAP III	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy	sukcesywnie wedle potrzeb w okresie wdrażania Strategii 2023r.- 2030r.
ETAP IV	Monitoring Strategii	koniec II kwartału 2024 r. (za 2023r.), 2025r. (za 2024r.), 2026r. (za 2025r.), 2027r. (za 2026r.), 2028r. (za 2027r.), 2029r. (za 2028r.), 2030r. (za 2029r.), 2031r. (za 2030r.)
ETAP V	Końcowa ewaluacja Strategii	II kwartał 2031r.

Monitoring Strategii

Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych podlega systematycznej ocenie i modyfikacji kierunków działań w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych. Corocznej oceny stopnia zrealizowania Strategii dokonuje powołany przez Wójta Gminy zespół oceniający.

Za monitoring odpowiedzialne będą podmioty wskazane jako realizatorzy poszczególnych działań w obszarach priorytetowych, natomiast podmiotem koordynującym działania i w rezultacie

przedstawiającym informację o stanie realizacji Strategii będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zwierzynie.

Co roku będzie opracowywane sprawozdanie za rok poprzedni z realizacji działań odzwierciedlające kumulatywne osiągnięcie wskaźników rozpoczynając od 2024 roku.

Końcowa ewaluacja Strategii

Raport z ewaluacji końcowej posłuży samorządowi Gminny Zwierzyn do oceny poziomu skuteczności rozwiązywania problemów społecznych oraz będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki społecznej w gminie w kolejnych latach.

Raport będzie opierać się o mierzalne i obserwowalne – przede wszystkim ilościowe zmienne, które zostały wykorzystane przy formułowaniu celów strategicznych. Ewaluacja końcowa umożliwi ocenę, w jakim stopniu założone cele strategiczne i działania były dobrze zaplanowane i na ile efektywnie były realizowane.

Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości będą zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, co w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Odgórnie kształtowana polityka w zakresie pomocy społecznej określa kierunki działania, przygotowuje koncepcje, opracowuje mechanizmy, wskazuje narzędzia, kolejno monitoruje ich wdrażanie. Jednak charakterystyka problemów społecznych jest różna jak i samo podejście do ich rozwiązywania. Każda gmina, miasto ma swoje specyficzne uwarunkowania.

Koniecznością jest ciągle przystosowywanie się do zmieniającego się otoczenia, przepisów prawnych, jak i do ciągle rosnących potrzeb i oczekiwań ze strony potencjalnych odbiorców wsparcia.

Zmiany w Strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy w Zwierzynie. W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Wójta lub Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie. Przestankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnym mieszkańców, a także Zespołu odpowiedzialnego za jej realizację.

3.4. Ramy finansowe

Określone niniejszą Strategią cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych wymagają określonych źródeł finansowania. Analizując obecną sytuację finansów publicznych w związku z trwającym stanem zagrożenia epidemiologicznego COVID-19 i wojną na Ukrainie, rosnącą inflacją trudno jest określać konkretne założenia budżetowe na najbliższe lata realizacji Strategii tj. 2023-2030. Skuteczność działań zależy, zarówno od posiadanych środków finansowych jak i efektywności w ich dalszym pozyskiwaniu. Strategia jest podstawą skutecznego pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej, dla których stanowi potencjalne uzasadnienie.

Ramy finansowe pokazują skalę pożądanego zaangażowania finansowego w realizację przedsięwzięć w poszczególnych obszarach rozwoju społeczno-gospodarczego oraz planowane kwoty środków finansowych przeznaczanych na zadania wynikające z niniejszej Strategii w najbliższych ośmiu latach. Poniżej znajduje się szacunkowe określenie wysokości środków zaplanowanych na poszczególne cele oraz określenie tempa wzrostu wysokości środków wydawanych przez cały okres realizacji Strategii. W dłuższej perspektywie czasowej dokładne określenie kwot przeznaczanych na konkretne działania jest trudne. Dokonując szacunku ram finansowych niniejszej Strategii oparto się na danych źródłowych Gminy Zwierzyn- Uchwale Rady Gminy Zwierzyn Nr XXXVIII/233/2021 z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie uchwały budżetowej Gminy Zwierzyn na 2022 rok. Ramy finansowe sporządzono z podziałem na działy i rozdziały finansowe uwzględniając wydatki budżetu Gminy Zwierzyn na działania rozwiązujące problemy społeczne wynikające z realizacji niniejszej Strategii. W obliczeniach szacunku dla lat 2023-2030 wzięto pod uwagę proporcję wzrostu budżetu na poziomie 17,2 % (tempo wzrostu inflacji i budżetu realizacji założeń niniejszej Strategii- stan na dane GUS za 09/2022r.).

Tabela 9: Ramy finansowe dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030 w podziale na klasyfikację budżetową

Klasyfikacja budżetowa Dział- Rozdział- nazwa rozdziału	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026	2 027	2 028	2 029	2 030
851-85121- leczenie ambulatoryjne	36 000	42 192	49 449	57 954	67 922	79 605	93 297	109 344	128 151
851-85153- zwalczanie narkomanii	2 000	2 344	2 747	3 220	3 773	4 423	5 183	6 075	7 120
851-85154- przeciwdziałanie alkoholizmowi	58 000	67 976	79 668	93 371	109 431	128 253	150 312	176 166	206 466
RAZEM Dział 851- ochrona zdrowia	96 000	112 512	131 864	154 545	181 126	212 280	248 792	291 585	341 737
852-85202- domy pomocy społecznej	360 000	421 920	494 490	579 543	679 224	796 050	932 971	1 093 442	1 281 514
852-85203- ośrodki wsparcia	267 507	313 518	367 443	430 644	504 714	591 525	693 267	812 509	952 261
852-85205-zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1 550	1 817	2 129	2 495	2 924	3 427	4 017	4 708	5 518
852-85213- składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej	22 000	25 784	30 219	35 416	41 508	48 648	57 015	66 821	78 315
852-85214- zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	40 160	47 068	55 163	64 651	75 771	88 804	104 078	121 980	142 960
852-85215- dodatki mieszkaniowe	5 600	6 563	7 692	9 015	10 566	12 383	14 513	17 009	19 935
852-85216- zasiłki stałe	160 000	187 520	219 773	257 574	301 877	353 800	414 654	485 974	569 562
852-85219- ośrodki pomocy społecznej	517 072	606 008	710 242	832 403	975 577	1 143 376	1 340 037	1 570 523	1 840 653
852-85228- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	143 645	168 352	197 308	231 246	271 020	317 635	372 268	436 299	511 342
852-85230- pomoc w zakresie dożywiania	115 000	134 780	157 962	185 132	216 974	254 294	298 032	349 294	409 373
852-85295- pozostała działalność	385 722	452 066	529 821	620 950	727 754	852 928	999 631	1 171 568	1 373 077
RAZEM Dział 852- pomoc społeczna	2 018 256	2 365 396	2 772 244	3 249 070	3 807 910	4 462 870	5 230 484	6 130 127	7 184 509
853-85395- pozostała działalność	152 776	179 053	209 851	245 945	288 248	337 826	395 932	464 033	543 846
RAZEM Dział 853- pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	152 776	179 053	209 851	245 945	288 248	337 826	395 932	464 033	543 846
854-85415- pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	30 000	35 160	41 208	48 295	56 602	66 338	77 748	91 120	106 793
RAZEM Dział 854- edukacyjna opieka wychowawcza	30 000	35 160	41 208	48 295	56 602	66 338	77 748	91 120	106 793
855-85501- świadczenia wychowawcze	1 895 000	2 220 940	2 602 942	3 050 648	3 575 359	4 190 321	4 911 056	5 755 758	6 745 748
855-85502-świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 136 000	2 503 392	2 933 975	3 438 619	4 030 062	4 723 232	5 535 628	6 487 756	7 603 650
855-85504- wspieranie rodziny	67 884	79 560	93 244	109 282	128 079	150 109	175 927	206 187	241 651
855-85508-rodziny zastępcze	135 000	158 220	185 434	217 328	254 709	298 519	349 864	410 041	480 568
855-85513- składniki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz osoby pobierające zasiłki dla opiekunów	32 000	37 504	43 955	51 515	60 375	70 760	82 931	97 195	113 912
85516- system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	348 708	408 685	478 979	561 363	657 918	771 080	903 706	1 059 143	1 241 316
RAZEM Dział 855- rodzina	4 614 592	5 408 302	6 338 529	7 428 756	8 706 503	10 204 021	11 959 113	14 016 080	16 426 846
RAZEM BUDŻET związany z rozwiązywaniem problemów społecznych Gminy Zwierzyn	6 911 623	8 100 423	9 493 695	11 126 611	13 040 388	15 283 335	17 912 068	20 992 944	24 603 731

źródło: Gmina Zwierzyn

Wykonywanie zadań publicznych nie może wynikać z rocznych czy kadencyjnych planów działania, lecz ze spójnych i kompleksowych ustaleń długookresowych. Każda decyzja podejmowana w gminie w ramach zarządzania strategicznego czy operacyjnego, wiąże się z koniecznością poniesienia określonych nakładów finansowych. Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, krótszych bądź wpisane w wieloletnią prognozę finansową.

Ramy finansowe oraz cały dokument niniejszej Strategii winien być aktualizowany i dostosowywany do zmieniających się potrzeb. Zważywszy na 8- letni okres trwania Strategii nie wszystko można przewidzieć. Zachodzące gwałtowne zmiany społeczne i gospodarcze są tego najlepszym przykładem. Na każdym etapie realizacji niniejszej Strategii możliwa jest jej modyfikacja, aktualizacja oraz dostosowanie do potrzeb.

Na źródła finansowania, z których będą mogły być przeznaczone środki finansowe na realizację niniejszej Strategii składają się między innymi:

- budżet Gminy Zwierzyn,
- budżet Powiatu Strzelecko- Drezdenckiego,
- budżet Samorządu Województwa,
- środki Funduszu Pracy,
- środki z budżetu Państwa w tym m.in.:
- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Program Ostonowy „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
- „Resortowy Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”,
- Fundusze Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Ograniczania Przestępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem Bezpieczniej”,
- Środki Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki w ramach innych zagranicznych instrumentów finansowych,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe, które niejednokrotnie mają szersze możliwości ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe.

Możliwości zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju gminy zależą od: wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce, potencjału absorpcyjnego poszczególnych organizacji społecznych i instytucji, zdolności przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Zwierzyn w sferze społecznej.

Pomimo mnogości potencjalnych źródeł finansowania działań przewidzianych w niniejszej Strategii, należy przypuszczać, iż większość projektów społecznych będzie realizowana ze środków własnych Gminy Zwierzyn. W związku z powyższym budżet gminy stanowi główne i podstawowe źródło finansowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

DOKUMENT PODPISANY ELEKTRONICZNIE

Dane podpisywanego dokumentu

Typ dokumentu	Uchwała
Numer dokumentu	XLVIII/289/2022
Data dokumentu	2022-11-30
Organ wydający	Rada Gminy Zwierzyn
Przedmiot regulacji	w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zwierzyn na lata 2023-2030.
Identyfikator dokumentu	90AE591E-2DB5-4290-80C6-E5BDD9486C85

Informacje o złożonych podpisach elektronicznych

Podpis:	
Sygnatura	Signature-604495684
Numer seryjny	4175C1FC867C06A00A5E0CECAC3CCCCA
Osoba podpisująca	Mariusz Krzyżanowski
Kraj	PL
Data złożenia podpisu	30.11.2022 16:55:00
Zakres podpisu	Cały dokument
Wystawca certyfikatu	VATPL-5170359458 Certum QCA 2017 Asseco Data Systems S.A. PL